

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 54 · 9. mars
Sesjonen 2021–2022

Møte onsdag den 9. mars 2022 kl. 10

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 54):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Den innkalte vararepresentanten for Rogaland, Tom Kalsås, tar nå sete.

Fra Senterpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon etter Stortingets forretningsorden § 5 annet punktum for representanten Per Olav Tyldum fra og med 9. mars og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Tomas Iver Hallem, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Tomas Iver Hallem er til stede og vil ta sete.

Representanten Mimir Kristjánsson vil framsette et representantforslag.

Mimir Kristjánsson (R) [10:00:53]: På vegne av meg selv vil jeg gjerne legge fram et representantforslag om å harmonisere rentesatsene ved etterbetaling av ytelser og tilbakekreving av feilutbetalinger fra Nav.

Presidenten: Representanten Frank Edvard Sve vil framsette et representantforslag.

Frank Edvard Sve (FrP) [10:01:20]: Eg har gleden av å fremje eit representantforslag på vegner av Sylvi Listhaug, Morten Stordalen og meg sjølv om å byggje ny E39–E136 Ålesund–Tresfjordbrua fyrst.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:01:43]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Ola Borten Moe, Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim og Ingvild Kjerkol vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Tone Wilhelmsen Trøen.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:02:13]: Etter helseministerens annonsering av at regjeringen vil svekke pasienters rett til selv å kunne velge behandling i fritt behandlingsvalg, hersker det stor usikkerhet hos pasienter, pårørende og helsepersonell. Foreldre til barn med cerebral parese fra hele landet og barna selv er engstelige for at den intensive treningen hos Barnas Fysioterapiser i Bergen igjen kun vil bli forbeholdt dem som kan betale utgiftene selv. Rusavhengige og deres pårørende fortviler over at behandlingstilbudene kan forsvinne, og at det å miste retten til selv å kunne velge behandling dramatisk vil påvirke pasienters motivasjon til behandling. Ansatte og eiere ved private og ideelle institusjoner, med sterke intensjoner om å bidra i samfunnet ved å redusere ventetid og skape innovasjon og mangfold i behandlingstilbudet for pasienter, føler seg mistenkeliggjort av regjeringen.

I en tid hvor helsekøene øker, behovet for innovasjon og mangfold i helsetjenesten er enormt, og vi trenger alle gode krefter for å sikre at pasienter får raskest og best behandling dekket av det offentlige, hvordan kan det å innskrenke pasienters rettigheter være et av helseministerens viktigste prosjekter?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:03:42]: Vi har ikke tenkt å innskrenke pasienters rettigheter, men denne regjeringen vil avvikle godkjenningsordningen fritt behandlingsvalg, som ble innført av den blå-blå regjeringen i 2014. Det har gått et oppdrag til de regionale helseforetakene om å forberede det fra neste år – 2023 – og det vil kreve et lovarbeid fra mitt departementet som vi ser for oss skal legges fram for Stortinget til neste år. Det ligger også i oppdraget til de regionale helseforetakene å gå i dialog med de leverandørene som har særskilte tilbud, og som er basert på et behov hos pasientene i det opptaksområdet de regionale helseforetakene har ansvaret for å betjene, for å se på om det kan videreføres gjennom avtaler. Det ligger også i oppdraget til de regionale helseforetakene.

Men det burde ikke være noen overraskelse for representanten Trøen at dette skjer. Dette er en ideologisk prioritering fra den forrige regjeringen om å gi ganske romslig etableringsrett for private behandlere, men da gjennom en finansiering fra pasientens lokalsykehus. Vi har sett negative konsekvenser av dette. Det er en ordning som er evaluert, og evalueringen sier at det ikke har gitt noen særlig virkning på ventelistene. Det er også ressurssterke pasienter som velger å bruke disse tilbudene. Vi mener at samarbeidet med private skal skje gjennom avtaler mellom de regionale helseforetakene og de private behandlingstilbudene.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:05:36]: Jeg er litt usikker på om statsråden da har vært ute og snakket med pasienter og pårørende, f.eks. på Barnas Fysioterapisenter, Mestringshusene Tysnes, Mestringshusene Bolkesjø og flere andre steder, når hun definerer disse som de ressurssterke pasientene. Dette er pasienter som endelig har fått muligheten til å velge fritt hvor de vil ha sin behandling. I et tidligere svar til meg har statsråden sagt at fritt behandlingsvalg egentlig burde blitt kalt fri etableringsrett for private, fordi ordningen ikke baserer seg på behov.

Da jeg besøkte Barnas Fysioterapisenter i forrige uke, møtte jeg barn med CP fra hele landet som har stort behov for akkurat denne intensive treningen. Hvordan kan statsråden si at disse pasientene ikke har behov, og at disse institusjonene ikke leverer på det som det er behov for i norsk helsetjeneste?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:06:42]: Først av alt: Jeg har referert til en evaluering, jeg har ikke karakterisert en eneste pasient, så det får stå for representanten Trøens regning.

Når det gjelder den nevnte institusjonen, Barnas Fysioterapisenter, hadde vi så sent som i forrige uke møte med dem i departementet. De er av institusjonene som Helse Vest, som er det regionale helseforetaket som har dem i sitt opptaksområde, nå går i dialog med for å se om det kan være behov for å videreføre et samarbeid gjennom en avtale – det som var rammen for bruk av private for spesialisthelsetjenesten inntil Høyres privatiseringsreform fritt behandlingsvalg i 2014.

Jeg har møtt flere pasienter, også dem som har ugreie erfaringer med fritt behandlingsvalg. Det håper jeg også representanten Trøen tar med når en viser til enkeltpasienters opplevelser.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Tone Wilhelmsen Trøen.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:07:49]: Når det gjelder Barnas Fysioterapisenter, har de barn fra hele landet, så da må jo denne lille ideelle institusjonen inngå avtaler med alle helseforetakene og ikke bare Helse Vest. Men jeg håper det løser seg, slik at disse barna får bruke denne intensive treningen.

Men samtidig som regjeringen vil avvikle fritt behandlingsvalg, og sier at alle gode aktører skal kunne kontakte sitt helseforetak og inngå egne avtaler, setter regjeringen ned et nullprofittsutvalg for å fase ut alle private i velferden. Så hva er det da som er riktig? Skal regjeringen la private ha avtale gjennom helseforetakene, eller skal de fase ut private fra helsetjenesten?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:08:43]: Jeg kan svare for mitt ansvarsområde. Det har vært samarbeid mellom private og den offentlige helsetjenesten siden tidenes morgen. Alle regjeringer har hatt den modellen, men det som er viktig, er at dette samarbeidet skjer på vår felles helsetjenestes premisser, og at den er tuftet på behov. Fellesskapets mulighet til å styre ressursene og ivareta alle pasienters behov over hele landet må ligge til grunn.

Det vi ser, er at fritt behandlingsvalg-aktørene i all hovedsak har etablert seg i det sentrale østlandsområdet – med noen unntak – og har sånn sett heller ikke bidratt til at vi når den målsettingen som denne regjeringen legger til grunn, nemlig å gi gode og likeverdige helsetjenester til alle i hele landet.

Presidenten: Tone Wilhelmsen Trøen – til oppfølgingsspørsmål.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:09:39]: Nå gjentar statsråden at når det gjelder pasienter som velger fritt behandlingsvalg, er det nærmest ikke behov for disse tjenestene for disse pasientene. Jeg har også besøkt veldig mange institusjoner og behandlingssteder som ikke ligger i det sentrale østlandsområdet, men som gir mulighet for pasienter i hele landet til å kunne velge fritt selv.

Er ikke statsråden bekymret for at det å fjerne pasienters valgfrihet kan bidra til at vi får en mer todelt helsetjeneste og større sosiale forskjeller innen helse når det kun blir de som har råd til det, eller de som klarer å samle sammen penger til den behandlingen de ønsker seg, som får mulighet til å velge? Det vil etter min oppfatning gi større sosiale forskjeller innen helse. Fritt behandlingsvalg har jo bidratt til en reell valgfrihet for pasienter – man får behandling dekket av det offentlige.

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:10:38]: Pasientrettigheten fritt sykehusvalg ble innført i 2001, og den gir alle pasienter mulighet til å velge behandlingssted, blant både de offentlige sykehusene og de private som har avtale med et regionalt helseforetak. Det er en pasientrettighet som skal fortsette, som vi ikke gjør noe med.

Den godkjenningsordningen som Høyre og deres flertallspartnere innførte i 2014, handler jo om en sentral godkjenningsordning administrert av Helfo, løftet ut av de regionale helseforetakenes sørge-for-ansvar for alle pasienter. Så kommer finansieringen av den behandlingen hver enkelt pasient får, fra pasientens lokalsykehus. Jeg har lyst til å ta et eksempel: I forbindelse med Sykehuset Telemark etablerte det seg en fritt behandlingsvalg-aktør innen psykisk helsevern. Det førte til et uttrekk for psykisk helsevern i det offentlige sykehuset på 40 mill. kr årlig.

Presidenten: Tone Wilhelmsen Trøen – til oppfølgingsspørsmål.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:11:43]: Jeg vil minne statsråden på at alle de pasientene som får behandling fra det offentlige gjennom fritt behandlingsvalg, er henvist til den behandlingen av det offentlige. Og når pasienter ikke behandles i det offentlige, men hos en fritt behandlingsvalg-aktør, er det vel også rimelig at det er fritt behandlingsvalg-aktøren som får betalt for å behandle.

Helfo fortsetter å godkjenne leverandører løpende, og pasienter påbegynner sine behandlingsforløp – som de selv ønsker, som de trenger, og som det offentlige betaler for. Hva vil skje med pasienter som har påbegynt behandlingsløp, og hva vil skje med de behandlingsstedene som er godkjent av Helfo? Mange av dem har 5-årsavtaler. Når regjeringen vil avvikle fritt behandlingsvalg, vil disse aktørene fortsatt kunne tilby pasientene behandling ut godkjenningsperioden?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:12:41]: Dette vil kreve en lovendring. Det legger vi opp til skal skje til neste år, og det må Stortinget beslutte. De regionale helseforetakene har ansvar for pasientene uansett hvor de får sin behandling. En av de tingene som bekymrer meg, og som jeg er litt overrasket over at Høyre og representanten Trøen ikke bekymrer seg tilsvarende for, er pasienter som har fått behandling hos en fritt behandlingsvalg-aktør, der aktøren rett og slett har lagt ned. Syv pasienter i Vestfold skrev et anonymt leserinnlegg – det var pasienter innen rus og psykisk helsevern. De mistet behandlingstilbudet fordi den private fritt behandlingsvalg-aktøren ikke greide å oppfylle kvalitetskravene eller gi dem den behandlingen de hadde rett på. Vi mener det gir dårlig forutsigbarhet og svekker tryggheten til pasientene.

Presidenten: Tone Wilhelmsen Trøen – til oppfølgingsspørsmål.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [10:13:47]: Selvfølgelig skal det være akkurat samme kvalitetskrav til leverandører innenfor fritt behandlingsvalg som det er innenfor hele vår helsetjeneste – hos private, hos ideelle og hos de offentlige. Det som er forstemmende, er at når statsråden snakker om fritt behandlingsvalg-aktørene, snakker statsråden om dette som en privatisering av norsk helsetjeneste. Det er altså helsetjenester betalt og finansiert av det offentlige, men de sikrer noen pasientgrupper, og for vår regjering var det viktig at de første som kunne få velge fritt, var pasienter innenfor rusbehandling og innenfor psykisk helse. Vi innlemmet i 2017 også barn med cerebral parese, at de kunne kom-

me til Bergen fra hele landet, for før de ble godkjent som fritt behandlingsvalg-aktør, måtte foreldre betale selv – reise, opphold og tapte inntekter. Vil ikke statsråden se at dette er tjenester betalt av det offentlige, og at det ikke er privatisering?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:14:54]: Nå har jeg svart på et av de forrige spørsmålene om akkurat den aktøren som representanten Trøen nevner, at Helse Vest går i dialog. Det ligger også i oppdragsbrevet til de regionale helseforetakene at de skal se på hvordan man kan inngå avtaler med nasjonale tilbud, som representanten Trøen er opptatt av. Men denne regjeringen vil prioritere vår felles helsetjeneste – den som er til stede over hele landet og gir alle pasienter like god tilgang til det fremste av medisinsk ekspertise, som i tillegg til å drive pasientbehandling også har ansvar for å utdanne spesialister, drive akuttberedskap, forskning og utvikling. For Sykehuset Telemark er det dramatisk å oppleve store budsjettkutt når de har så tunge oppgaver knyttet til både akuttberedskap og kompetanseutvikling og de pasientene som bor i deres opptaksområde. Så vi er imot denne ordningen, og det har vi vært helt siden den ble innført.

Presidenten: Marian Hussein – til oppfølgingsspørsmål.

Marian Hussein (SV) [10:16:17]: Helse Vest og spesialisert rusbehandling og rehabilitering har vært nevnt. Nylig kunne vi lese at statsråden og Helsedepartementet hadde gitt grønt lys til Helse Vest for at de kunne åpne for kommersielle aktører i anbud om TSB-tjenester i 2022. Helse Vest har da tolket signalene fra Helsedepartementet, og i avisen kunne vi lese at helseministeren ga grønt lys. Samtidig har vi to stortingsvedtak fra denne sal som sier at man ønsker ideell vekst i årene som kommer, og at man også ønsker at TSB skal forbeholdes denne.

Hvordan tenker statsråden at dette balanserer behovet til pasientene og ønsket om godt samarbeid med ideell sektor?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:17:26]: Det Helse Vest har gjort, er å utlyse en konkurranse, og man er pliktig til ikke å utelukke noen fra konkurranse. Lenger fram i framdriften av denne anbudsrunderen ligger tildeling til den enkelte institusjon, det enkelte behandlingssted.

Vi er innstilt på å følge opp Stortingets vedtak, men det må gjøres innenfor de samme lovene som Stortinget har vedtatt. Vi ønsker å bruke ideelle, men å utestenge andre fra å kunne levere tilbud, har vi rett og slett ikke anledning til.

Presidenten: Marian Hussein – til oppfølgings-spørsmål.

Marian Hussein (SV) [10:18:09]: I statsrådets svar til foregående spørsmålsstiller var statsråden bekymret for pasientenes sikkerhet i møte med kommersielle aktører som på kort sikt kunne legge ned bedriften sin og på den måten etterlate veldig mange pasienter uten et godt nok behandlingstilbud.

Det vi vet, er at ideell sektor i Norge har vært en av pådriverne for bedre behandling. Det bekymrer meg at statsråden gir dette signalet til Helse Vest om å la kommersielle aktører delta i disse anbudene og på den måten presse veldig mange ideelle ut av helsetjenestene – særlig TSB, der vi vet at de ulike ideelle aktørene har vært pådrivere for å gi bedre tilbud. (Presidenten klubber.)

Presidenten: Vi kom ikke til spørsmålet, men statsråd Kjerkol, vær så god.

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:19:16]: Jeg oppfattet ikke noe spørsmål, men jeg tror det er fornuftig av enhver statsråd å følge loven. Det ligger lenger fram i tid å tildele disse oppdragene.

Det er viktig at alle oppdrag som skal gjennomføres, all pasientbehandling som skjer i tråd med de regionale helseforetakenes ansvar, er gode og holder den kvaliteten. Vi mener – og det har jeg svart på mange spørsmål fra forrige spørre – at det skjer best gjennom anbud og avtaler, ikke gjennom en godkjenningsordning som fritt behandlingsvalg, som gir en etableringsrett gjennom godkjenningsordningen, så kan aktøren tiltrekke seg pasienter, og så er det lokalsykehuset til pasienten som betaler. Det mener vi er et sugerør inn i fellesskapet og gjør det krevende å være en offentlig helsetjeneste.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Bård Hoksrud (FrP) [10:20:37]: Aldri før har det vært flere med private helseforsikringer, meldte TV 2 nylig. Vi vet også at helsekøene har økt som følge av pandemien. Mens man i det offentlige risikerer å måtte vente i fire uker på en time hos fastlege, kan private tilby konsultasjon i løpet av 9 minutter. Forskjellene er eksepjonelle og har stor betydning for dem som rammes. Pasienter lider fordi dagens regjering fører en ideologisk kamp mot private helseaktører, og for Kjerkol er det tydeligvis bedre med en ordreserve hvor syke mennesker skal stå i sykehuskø, enn å bruke all den ledige kapasiteten som er hos både private, offentlige og ideelle aktører.

Til tross for at vi går mot et stadig mer todelt helsevesen, avviker regjeringen nå ordningen med fritt behandlingsvalg. Det har vært en ordning som ikke bare

har fått helsekøene ned og gjort private helsetjenester tilgjengelig for alle, men som også har fått ned prisen på behandling, til glede for fellesskapet. I stedet for å korte ned Kjerkol-køene på sykehusene og gjøre private helsetjenester tilgjengelig for alle, slik Fremskrittspartiet vil, ønsker Arbeiderpartiet–Senterparti-regjeringen med støtte fra SV å gjøre det enda dyrere med privat helsehjelp.

Når man hører på statsråd Kjerkol, får jeg egentlig litt følelsen av eventyret om prinsesse Vilikke. Mener statsråden det er rettferdig at vanlige folk blir tvunget av regjeringen til å stå i Kjerkol-kø, mens de med tykke lommebøker eller de som har helseforsikring betalt av arbeidsgiver, kan få konsultasjon på bare noen få minutter?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:22:00]: Jeg er usikker på om det er en sjarmerende prins i eventyret om prinsesse Vilikke. Det kunne i hvert fall gjort historien enda bedre! Men det burde ikke komme som en overraskelse at en regjering bestående av Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil prioritere en sterk offentlig helsetjeneste. Det er den offentlige helsetjenesten som er til stede over hele landet.

Fastlegeordningen er en veldig god ordning, som veldig mange andre land misunner oss. Hver eneste innbygger i Norge har rett på sin egen allmennlegespesialist som følger en over tid. Det er en ordning som knaker i sammenføyningene. Det har vært åtte år hvor representanten Hoksruuds parti har styrt helsepolitikken. Det er klart jeg er bekymret for en todeling og en økning i kommersielle aktører her, og det ser vi også.

Når det gjelder ideologiske skylapper, har vi ikke det. Vi mener at samarbeid med private skal skje på fellesskapets premisser, og her vil jeg – ja, kanskje sitere en sjarmerende prins, Jens Stoltenberg, som ofte har sagt at «markedet er en god tjener, men en dårlig herre». Under pandemien har alle gode aktører blitt tatt i bruk, men det har skjedd på den offentlige helsetjenestens premisser, og det var også en tidligere helseminister med en annen partifarge som heller ikke fant det hensiktsmessig å bruke private aktører for å ta ned køene. Formålet må være at pasientene skal få den behandlingen de trenger, til rett tid, på rett sted, med riktig kompetanse. Da mener vi at avtaler med private er det som tjener fellesskapet best.

Bård Hoksrud (FrP) [10:23:52]: Jeg håper at prinsen skal sørge for at den regjeringen som sitter nå, blir kastet ut om under fire år – da er det en god prins.

Helseforsikringene skjøt virkelig fart under de rød-grønne forrige gang. Folk stoler altså ikke på at man får den behandlingen man trenger, når man må stå i helsekø. Under de rød-grønne fra 2011 til 2012 økte det alt-

så med 120 000 nye helseforsikringer. Med en rød-grønn regjering nå som ikke ønsker å la private få mulighet til å være med og bidra for å hjelpe folk, tror jeg at det kommer til å øke kraftig også de neste årene. Paradoxet er at helseministeren sier at hun vil behandle flere mennesker, til tross for at behandlingen nå blir dyrere, mindre tilgjengelig og Kjerkol-køene bare vokser og vokser. Kan statsråden redegjøre for regnestykket som ligger bak, når hun sier at avvikling av fritt behandlingsvalg og bruk av private vil gi flere behandling?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:24:47]: Helsetjenesten bruker mange private. Innenfor rus og psykisk helsevern og innenfor tverrfaglig spesialisert rusbehandling, TSB, er det mange private, mange ideelle som brukes. Det som er forskjellen på denne regjeringen og den forrige, er at vi mener at dette skal skje på fellesskapets premisser, gjennom avtaler og gjennom anbud som gir oversikt og mulighet for å prioritere ressursene. Det er en annen retning i politikken.

Til spørsmålet om omsetning av helseforsikring: Det er noe folk betaler for, men vårt mål er at den offentlige helsetjenesten skal gi dem den hjelpen de trenger, når de trenger det, og at helsekøene skal gå ned. Det har de gjort siden 2010, og mye av det skyldes at man dagbehandler mer og skriver ut tidligere. Et av våre mål i denne regjeringssperioden er å dyktiggjøre kommunene tilsvarende for de tyngre pasientene som de har fått ansvar for.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Morten Wold.

Morten Wold (FrP) [10:26:07]: Selv om jeg er rojalist, blir det verken prinsesser eller prinser i dette spørsmålet.

At det er rød-grønn motstand mot alt som er privat, er vi vant til. Hurdalsplattformen slår fast at det skal bli vanskeligere å kjøpe privat helseforsikring, og nå vil Arbeiderparti–Senterparti-regjeringen innføre en ny omsetningsavgift for private helseforsikringer.

I stedet for å gjøre helseforsikringer mindre tilgjengelige vil Fremskrittspartiet gjøre det gratis å få privat behandling. Hvorfor mener statsråden at det er vanlige folks tur til å stå i en stadig lengre Kjerkol-kø, når vi hører mange triste historier om folk som venter i månedsvis for å få den hjelpen de så sært trenger?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:26:56]: Når det gjelder innværende budsjett, hadde vi liten tid på oss. En påtroppende regjering får bare muligheten til å flikke på budsjettet til den avtroppende regjeringen. Men vi viser retning allerede i tilleggsbrevet. Vi styrker sykehuse-nes grunnfinansiering. Det gjør det lettere å prioritere

pasientene innenfor psykisk helse og rus, som er dem vi er mest opptatt av ikke skal vente for lenge på behandling. Der skal ventelisten ned.

Vi er helt klar på at vi ønsker å styrke vår felles helse-tjeneste. I fastlegeordningen er brorparten privat næringsdrivende. Innenfor rusbehandling er det mange gode private aktører. Det de har felles, er at de har en avtale med det offentlige. Så denne ideologiske kampen er det høyresiden som driver, som ønsker en fri etableringsrett for private og at pengene skal følge pasienten.

Presidenten: Morten Wold – til oppfølgingsspørsmål.

Morten Wold (FrP) [10:28:03]: Det som skaper et todelt helsevesen, er når et veldig stort antall nordmenn utelukkes fra den ene delen av helsevesenet fordi regjeringen har det vi mener er ideologiske skylapper på – eller sagt på en annen måte: allergi mot det meste som har ordet «privat» i seg. Så jeg gjentar egentlig bare mitt spørsmål: Hvorfor synes det å være viktigere for helseministeren å la vanlige folk stå i Kjerkol-køen, fremfor å ta i bruk det som er av ledig kapasitet – en ledig kapasitet som det er mye av blant de private aktørene?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:28:41]: Det er ikke slik at noen utestenges fra helsehjelp i Norge. I Norge har denne salen gitt hver eneste innbygger rett til medisinsk behandling når de trenger det, uansett hvem man er, hva man har i lommeboken, eller hvor man bor hen i landet. Da må vi ha en sterk offentlig helsetjeneste som er til stede i hele landet. Den privatiserte helsepolitikken som Høyre og Fremskrittspartiet står for, har vi fått en liten forsmak på gjennom godkjenningsordningen fritt behandlingsvalg. Vi ser hvor de kommersielle ønsker å etablere seg: Det er der markedet er best, der det er mest folk, på det sentrale Østlandet. Men denne regjeringen kommer til å sørge for gode helsetjenester over hele landet – i Båtsfjord, i Lierne, i Trondheim, i Vestfold, i Østfold og i Buskerud, der representanten Wold bor.

Presidenten: Bra Buskerud kom med. Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:29:53]: Jeg har et spørsmål til statsråd Ola Borten Moe.

Det russiske regimets angrep på Ukraina påvirker selvfølgelig studenter og forskere i både Ukraina og Russland. Flere tusen russiske studenter og ansatte i akademia har signert opprop mot Putins ulovlige angrepskrig, og de fortjener vår støtte og vår respekt.

Samtidig har over 180 russiske universitetsledere signert en uttalelse med støtte til invasjonen. Den aka-

demiske friheten i Russland er svært begrenset. Institusjonene er i stor grad underlagt myndighetenes makt og kontroll. Det er derfor all grunn til å frykte for at forskerne og studentene som protesterer, risikerer alvorlige konsekvenser, både rettslig forfølgelse og også for sine utdanninger og stillinger i akademia.

Programmene Students at Risk og Scholars at Risk er laget for å gi beskyttelse til studenter og forskere som blir utsatt for forfølgelse i sine hjemland, slik at de kan fullføre utdanningen eller forskningen sin, f.eks. i Norge. Men programmene er begrenset i omfang. De kan per nå ikke gi rask beskyttelse når det trengs, og de kan kun hjelpe noen få. Vil statsråden gi støtte til en ekstraordinær utvidelse av ordningene Students at Risk og Scholars at Risk for å kunne gi rask beskyttelse og akademisk frihet til russiske studenter og forskere som protesterer mot krigen, og vil regjeringen bidra til å støtte arbeidet med å få etablert et felles europeisk program for Students at Risk og støtte andre land som vil opprette sine egne programmer, som bl.a. Norsk studentorganisasjon har tatt til orde for her i Norge?

Statsråd Ola Borten Moe [10:31:39]: Takk til Øvstegård for å ta opp et viktig og dagsaktuelt tema.

La meg først rekapitulere det som er Norges posisjon og holdning så langt. Det er at vi har avsluttet alt stat-til-stat-forskningssamarbeid, utdanningsamarbeid, med Russland. Vi har også bedt våre institusjoner avslutte det institusjonelle samarbeidet dem imellom, nettopp begrundet i både angrepskrigen i Ukraina og den støtten som vi ser at institusjonene gir til Putin-regimet i Kreml.

Så har vi sagt at vi ønsker at forsker-til-forsker-samarbeidet skal fortsette. Det er all grunn til å støtte opp under det som måtte være av selvstendige forskere og selvstendig akademia i Russland. Det er viktig for oss å ha kontakter. Det er viktig å tenke at vi på et eller annet tidspunkt skal ha mulighet til å gjenoppta kontakten med Russland på vennskapelig og godt vis. Og endelig har vi også videreført studentsamarbeidet, i den grad det er mulig. Der tror jeg det er en del praktiske utfordringer vi kommer til å møte framover, som en konsekvens av både de sanksjonene som Vesten har satt i gang, og reiserestriksjoner. Men i den grad russere ønsker å fullføre studieprogrammene sine i Norge, er de selvsagt hjertelig velkomne til det. Det er viktig for denne regjeringen å signalisere at sånn skal det være.

Når det så gjelder den akademiske friheten i Russland, tror jeg den er svært begrenset, sånn som det her ble sagt. Skulle det dukke opp russere i Norge som har et reelt behov for beskyttelse, vil de selvsagt bli behandlet på ordinært vis som en del av det asylinstituttet vi har. Så har vi de programmene som det ble referert til. Det får vi se på sammen med våre europeiske venner.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:33:50]: Det er godt å høre at russiske studenter og forskere som protesterer, er hjertelig velkomne til å fullføre sin utdanning i Norge.

Så registrerer jeg at statsråden mener vi skal se på dette sammen med våre europeiske kollegaer. Det må vi gjøre når det gjelder å etablere et europeisk program, men i Norge har vi allerede Students at Risk og Scholars at Risk. Dette haster åpenbart for mange studenter og forskere som akkurat nå risikerer å oppleve alvorlige konsekvenser. Kanskje mange allerede er blant dem som er arrestert. De har ikke tid til å vente, enten de er russere eller ukrainere. Derfor vil jeg gi et signal fra SV om at vi med glede og raskt vil danne flertall for en endring i budsjettet for å få til en kraftig utvidelse av Students at Risk og Scholars at Risk.

Vil statsråden vurdere å komme med forslag til Stortinget om å endre budsjettet for å få til dette? Disse ordningene er jo laget nettopp for å gi beskyttelse for studenter som opplever undertrykkelse, som mange russiske studenter nå gjør.

Statsråd Ola Borten Moe [10:34:54]: Det vil jeg på ingen måte avvise – selvsagt.

Det er viktig å understreke at forutsetningen for at man kan ta disse programmene som eksisterer allerede, i bruk, selvsagt er at folk er her, og at folk har en reell mulighet til å søke. Som representanten Øvstegård helt sikkert vet, er reiseaktiviteten og mulighetene for å reise mellom øst og vest kraftig redusert den siste tiden. Jeg tror også deler av den aktiviteten som vi ønsker skal fortsette – bare for å ha sagt det – knyttet til studenter, forskere og forskningssamarbeid, vil bli betydelig påvirket av det faktum at det ikke går fly, at de fleste grensene for alle praktiske formål er stengt, og at pengestrømmene er kuttet.

Men som sagt: I den grad folk er her og har et reelt beskyttelsesbehov, er de selvsagt velkomne i Norge, og da skal vi gjøre vårt for å legge til rette for at de kan fullføre sine studieløp og eventuelle forskningsprosjekter i Norge.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Freddy André Øvstegård.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:36:02]: Det er bra at statsråden har bedt universitetene og høyskolene ta imot ukrainske forskere og studenter på flukt, slik at disse kan fortsette sitt arbeid eller sine studier i Norge. Spørsmålet er om statsråden planlegger å gi institusjonene finansiering til å gi flere studieplasser og stillinger for å få til dette, og om statsråden også vil ta initiativ til at flyktingene får trygge rammer sosialt og økonomisk gjennom samskipnadene, sånn som andre studenter.

Disse menneskene som har flyktet fra Ukraina og nå kommer til Norge – og som gjerne vil fortsette sine studier, sine forskningsprosjekter – vil trenge steder å bo. De vil trenge helsehjelp osv., sånn som andre studenter, men med et helt annet utgangspunkt. Hvordan har regjeringen vurdert det spørsmålet hittil?

Statsråd Ola Borten Moe [10:36:55]: Vi har pekt på studenter fra tre land som trenger særskilt oppmerksomhet, og det er Russland, Hviterussland og Ukraina. Det sier seg selv at utgangspunktet er veldig annerledes for ukrainere, som nå er på masseflukt. Det er all grunn til å tro at det er veldig mange av dem som allerede har flyktet, og som kommer til å flykte, som kommer til å ende opp i Norge. Det forbereder nå hele det norske samfunnet seg på.

Departementet har vært veldig tydelig på i vår kommunikasjon og våre samtaler med institusjonene – altså universitetene og høyskolene – at vi ønsker så raskt som overhodet mulig å integrere, ta opp og gi studietilbud til dem som er i de relevante årskullene og går den type utdanning. Vi er også innstilt på å se på ulike regelverkstilpassinger, sånn at man får dem fort inn. Det kan handle om godkjenningsordninger og akkrediteringer. Det kan også handle om en del frister, som f.eks. fristen for Samordna opptak, den 20. april, men jeg opplever heldigvis at hele systemet har et voldsomt engasjement for å få til dette. Jeg tror dette kommer til å gå veldig bra.

Presidenten: Freddy André Øvstegård – til oppfølgings spørsmål.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:38:07]: Takk for svaret. Studenter i Ukraina er i en akutt situasjon. I tillegg opplever særlig studenter fra afrikanske og asiatiske land alvorlig diskriminering på grensen ut av landet, som vi kunne lese om f.eks. i Dagbladet den 3. mars. Ut-sendinger fra studentenes hjemland har kommet med kraftige reaksjoner.

Jeg har forståelse for at norske myndigheter ikke kan løse dette i en kaotisk situasjon på bakken i et annet land, men likevel er jo grensene til Ukraina vår yttergrense gjennom Schengen-samarbeidet. Derfor angår det også oss. Hvordan har statsråden reagert på denne behandlingen av utenlandske studenter på vår yttergrense, og hva gjør regjeringen opp mot våre europeiske kollegaer for å sikre veier ut for utenlandske studenter i Ukraina?

Statsråd Ola Borten Moe [10:39:02]: I den grad – og det gjør det, for alt jeg vet, helt sikkert, jeg tar representanten på ordet – det foregår diskriminering av andre nasjonaliteter på grensen mellom Ukraina og Polen eller Ukraina og Romania, tar vi selvsagt skarpt avstand

fra det. Det skulle bare mangle. Jeg opplever ikke at det har vært en problemstilling i det norske offentlige ordskiftet.

Dette er jo tredjelandborgere, og de kommer fra et sted. Når de har kommet seg vel over grensen, er de i Europa og i sikkerhet, og der tror jeg vi må legge til grunn at systemene fungerer godt. De vil ha mulighet til å reise hjem i den grad de ønsker det. Vårt fokus ligger på å håndtere det vi allerede nå må anta blir en stor ukrainsk flyktningstrøm til Europa. Det kommer helt åpenbart også til Norge. Det må hele det norske samfunnet innstille seg på, inkludert universiteter og høyskoler.

Presidenten: Sofie Høgestøl – til oppfølgings spørsmål.

Sofie Høgestøl (V) [10:40:18]: Mitt spørsmål følger i samme spor som SVs. Høyere utdanningssektoren har gode erfaringer med å bidra i en slik krise. I 2015 kom sektoren sammen i det man da kalte for akademisk dugnad, for å hjelpe studenter og forskere fra Syria. Her har vi mange aktuelle erfaringer som vi kan høste av i den tiden som kommer. Men mange av de ordinære fristene for høyere utdanning er jo nå på våren, som statsråden nettopp var inne på, og noen vil ha behov for å få godkjent tidligere utdanning i Norge. Dette vil ta tid. Vi ønsker at de aller fleste skal kunne fortsette studiene sine så fort som mulig, også fra høsten. Jeg vil gjerne ha litt mer konkrete svar fra statsråden om hva han mener at han kan stille opp med, sånn at sektoren faktisk kan gjøre det integreringsarbeidet i tiden som kommer.

Statsråd Ola Borten Moe [10:41:04]: Takk for et viktig og konstruktivt spørsmål. Det er heldigvis mange erfaringer å trekke fra tidligere kriser, og det er også noen forskjeller. Blant annet har Ukraina vært en del av Bologna-prosessen, og vi har i hovedsak det samme utdanningssystemet. Ukraina er også et land som har til dels svært mye lengre akademisk tradisjon enn det vi har i Norge, og de har et gjennomgående høyt utdanningsnivå – et høyt faglig nivå. Likevel er det en del akkrediteringsarbeid som helt sikkert skal gjøres. Der har vi allerede startet samtaler med NOKUT og andre for å prøve å få dette til å bli så lett som overhodet mulig. Jeg har varslet – og det ville jeg aldri ha gjort i en hvilken som helst annen situasjon – at vi er villig til å skli på frister, f.eks. knyttet til Samordna opptak. Hvis dette er folk som kommer til våren, og som skal ha førstegangsopptak på norske universiteter og høyskoler, er det meningsløst at man skal vente et år. Da må vi fikse det på et eller annet vis. Det skal jeg fikse.

Presidenten: Sofie Høgestøl – til oppfølgingsspørsmål.

Sofie Høgestøl (V) [10:42:10]: Det er jeg veldig glad for å høre. Jeg vet at mange i min sektor etterlyser, som vi ofte gjør, budsjettmidler for hvordan vi skal gjøre dette arbeidet i praksis. Det er studieprogrammer som har opplevd kutt de seneste år. Jeg opplever at det er et stort ønske i sektoren å jobbe videre med dette, men da trenger man forutsigbar finansiering. Jeg lurer på om man vil komme tilbake til Stortinget med dette i revidert statsbudsjett.

Statsråd Ola Borten Moe [10:42:44]: Ja, vi kommer til å sørge for at det er tilstrekkelig finansiering i sektoren. Utfordringen er at vi på sett og vis ikke kjenner rammene. Verken jeg eller representanten eller noen andre her vet hvor mange det er som kommer, og vi vet heller ikke hvor mange av dem som kommer, som vil ønske og ha behov for å komme inn på et norsk universitet eller en norsk høyskole, så det må vi ta litt etter hvert. Men utgangspunktet mitt er at det skal være tilstrekkelig finansiert til at man har et godt tilbud. I samme slengen vil jeg nevne at jeg også tror at Norge – sannsynligvis, i hvert fall – kan komme til å få tilgang på mye kompetanse gjennom dem som kommer. Det er slett ikke utenkelig at mange av dem er dyktige universitetsansatte og dyktige forskere. Da hadde det jo vært hyggelig om de kunne ha startet å jobbe ved en av våre institusjoner.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Guri Melby (V) [10:43:54]: Jeg stiller gjerne et spørsmål til høyere utdanningsministeren også, men vi har dessverre bare ett i Venstre, så da må vi spre det litt ut.

Mitt spørsmål går til Ingvild Kjerkol: Krigen i Europa er nå på vei til å bli en av de største humanitære katastrofene siden annen verdenskrig i Europa. I går fikk vi tall som viser at rundt to millioner mennesker nå er på flukt, og FN tror at den andre bølgen av flyktninger vil bestå av langt mer sårbare mennesker enn dem som har kommet til nå, mennesker som står uten kontakter og uten ressurser. Det er kritisk at Norge deltar i denne felleuropeiske dugnaden for å hjelpe dem som nå er rammet av en meningsløs krig. Foreløpig er det rundt 1 000 registrerte flyktninger fra Ukraina i Norge, men vi må forvente at det kommer svært mange flere.

Venstre er glad for at regjeringen har besluttet å gi kollektiv beskyttelse til ukrainske flyktninger. Dette er ukrainere som flykter fra dramatiske omstendigheter, som har mistet hjem og eiendeler, og som har vært vitne

til ruinlagte byer, raketangrep og drap. Det er sannsynlig at de som kommer, vil være traumatisert og påvirket i lang tid av hendelsene som de har vært vitne til.

Idet Norge forplikter seg til å ta imot flyktninger, forplikter vi oss også til å gi dem en god behandling. Ankomsten av ukrainske flyktninger vil kreve mye av en allerede overbelastet psykisk helsetjeneste, som bl.a., både under og etter pandemien, har opplevd en kraftig økning i henvendelser og henvisninger. Så mitt spørsmål til helseministeren er: Hvilke konkrete tiltak gjør regjeringen for å ruste opp det psykiske helsetilbudet til å kunne håndtere store mengder ukrainske flyktninger som trenger hjelp?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:45:45]: Vi er i gang med å ruste opp det psykiske helsetilbudet. Vi har varslet en opptrappingsplan, og vi gjør også en god del på kort sikt, i inneværende budsjett.

Men hvis representanten tillater det, har jeg også lyst til å si litt mer om hvordan vi forbereder oss på den flyktningstrømmen som vil komme til oss, og som allerede er i nabolandene rundt Ukraina. Vi skal selvsagt øke vår egen kapasitet til å kunne hjelpe dem som kommer hit, men vi hjelper også nabolandene til å øke sin kapasitet, bl.a. gjennom det å svare på bistandsanmodningen fra EU, og det handler om alt fra å donere legemidler til personell og til alt det som den norske helsetjenesten kan mobilisere og stille opp med. Og den norske helsetjenesten stiller opp i internasjonale kriser. Det har den også gjort før. Akkurat nå har vi et oppdrag til våre underliggende etater om å sikre gode anbefalinger til UDI, som har ansvaret for mottakskapasiteten, og et godt samarbeid med politiet, sånn at de som kommer til Norge, får et såkalt d-nummer raskest mulig, sånn at de kan motta helsehjelp.

Så vet vi at det er særlig viktig å ta vare på barn og unge som er traumatisert, og det skiller seg fra det mer tradisjonelle helsetilbudet, den mer tradisjonelle helse sjekken som tilbys flyktninger og asylsøkere. Så det jobber vi også med, sånn at vi kan fange opp den typen utfordringer tidlig. Der har vi ikke alle svarene, men vi samarbeider med statsforvalterne, for det vil i all hovedsak være mottak og det kommunale hjelpeapparatet som må mobiliseres i første omgang.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Une Bastholm.

Une Bastholm (MDG) [10:47:49]: Jeg vil si det enda sterkere enn forrige taler: Vi hadde en psykisk helsekrise i Norge før invasjonen i Ukraina og før det ble en folkevandring fra Ukraina – som vi selvfølgelig også skal ta vår del av ansvaret for i Norge ved å gi beskyttelse til fle-

re. Det betyr at ordene «varsle en opptrappingsplan» for meg framstår veldig utrygt og langt fram i tid.

Jeg ønsker helt konkret flere svar på hva som gjøres akkurat nå for å øke bevilgningene til alle kommuner, for å ivareta dem i befolkningen – kanskje opp mot 30 pst., sier forskerne – som nå sliter med psykiske helseplager de ikke hadde før, og at man klarer å ruste kommunene som nå tar imot flyktninger i mottak, med helsehjelp på kort sikt, men også ivaretagelse på lengre sikt. Det gjelder selvfølgelig også samarbeid med frivillige aktører og andre som kan bidra til aktiviteter og et sosialt liv, som gjør at man kommer seg videre i livet og får arbeidet traumer.

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:48:53]: En opptrappingsplan skal sikre en bedre psykisk helse-tjeneste på lengre sikt. Det var heller ikke mitt svar til forrige representant. Men vi har utfordringer innenfor det feltet, og nå får vi nye utfordringer. Det som er tilgjengelig av lavterskel psykisk helse-tilbud i kommunene, er det første som vil bli mobilisert når det blir bosatt flyktninger fra Ukraina i Norge. Så har vi erfaringer fra en krise som vi fortsatt håndterer, men som vi nå er i en langt mer håndterlig fase av, nemlig pandemien. Der har vi raskt etablert ordninger for helsefrivilligheten, for ideelle aktører, og vi ser på samme type responsmekanismer når vi får et behov for å ivareta barn og unge som har opplevd traumer før de kommer til vårt land. De skal få den helsehjelpen de trenger, så det jobber vi med.

Presidenten: Alfred Jens Bjørlo – til oppfølgings-spørsmål.

Alfred Jens Bjørlo (V) [10:50:06]: Eg har sjølv vore ordførar i ein kommune i mange år, og veit kva for ein enorm vilje og evne det er lokalt til å hjelpe flyktningar som kjem. Folk stiller opp og bidreg med mat, klede, husrom. Kommunen bidreg med skuleplass, barnehageplass og alt rundt – og hjartevarme, frivilligheit og alt statsråden har sagt. Men det eg opplever og trur dei aller fleste kommunane synest er mest krevjande å handtere, er nettopp at mange kjem med alvorlege traume. Her er det mange kvinner og barn som kjem, og dei treng profesjonell hjelp. Dei treng tidleg ein type tenester som allereie er overbelasta i mange kommunar, tenester som no også skal måtte tilbydast i mange små kommunar som ikkje har eit godt apparat for profesjonell psykisk helse-hjelp frå før.

Eg vil eigentleg berre gienta spørsmålet. Det blir gjort mykje bra frå regjeringa, som ein fortel om no, men kva vil ein gjere for å styrkje profesjonell hjelp til dei med alvorlege traume som no kjem til kommunar over heile landet?

Statsråd Ingvild Kjerkol [10:51:13]: Det er de fagfolkene vi har i tjenesten i dag, som skal gi hjelp til dem som kommer. Det vi helt konkret har gjort nå, er at vi har bedt Helsedirektoratet innkalle statsforvalterne til et møte for å forberede kommuner som vil få flyktninger til sin kommune – og dermed kan mobilisere sine ressurser. Så kartlegger vi hvilken type helsekontroll denne flyktninggruppen vil trenge. Den skiller seg fra tidligere bølger med asylsøkere og flyktninger. Vi er særlig opptatt av det som dreier seg om å ha opplevd traumer og å måtte flykte raskt, med de inntrykkene de har fått med seg hit.

Og så er det viktig at vi klarer å organisere godt den responsen som vi nå skal gi, sånn at hjelpen kommer fram, og at ressursene blir brukt riktig, for det vil bli store oppgaver kommunene må ta på seg.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Ine Eriksen Søreide (H) [10:52:35]: Mitt spørsmål går til utviklingsministeren.

Da Russland invaderte Ukraina for to uker siden og startet en krig, forsterket Putin på mange måter en eksisterende matkrise ved at det blir enda vanskeligere å produsere og distribuere mat. Også før krigen i Ukraina var det en betydelig utfordring å produsere nok mat, bl.a. på grunn av pandemien. Denne krisen forverres nå. Flere av innsatsfaktorene i produksjonen av kunstgjødsel finnes i Russland og kontrolleres av oligarker. Uten tilførsel av gjødsel faller avlingene med 50 pst. det første året etter.

Dessuten stammer mer enn halvparten av kornet som brukes av Verdens matvareprogram, fra Russland og Ukraina. Ukraina står for ca. 30 pst. av verdens hvete- og byggproduksjon, og nå i dag kom det akkurat en melding om at de forbyr eksport av dette ut året. Det betyr at muligheten til å produsere mat blir dramatisk redusert, og det vil bidra svært negativt.

Det er de mest sårbare som rammes hardest, og Verdens matvareprogram har kalt dette katastrofen på toppen av katastrofen. Regjeringa har i budsjettet for 2022 valgt å kutte støtten til Verdens matvareprogram først med 200 mill. kr og deretter med 120 mill. kr til i budsjettforliket med SV. Jeg vet at bevilgningen til Verdens matvareprogram hører inn under utenriksministerens ansvarsområde, men jeg mener likevel det er relevant fordi det handler om helheten i den responsen som nå gis, og jeg regner med at det diskuteres flittig i Utenriksdepartementet.

Verdens matvareprogram sier nå at 276 millioner mennesker i 81 land er i en akutt hungersnødsituasjon. Spørsmålet er: Hvordan kan regjeringa i det korte og umiddelbare perspektivet bidra til at denne matkrisen ikke forverres?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneim [10:54:39]: Jeg er veldig glad for at representanten reiser dette spørsmålet. Matvarekrisen har vært en stille krise i mange år og kommer til å forverres dramatisk med den pågående krigen i Europa. Representanten påpekte ganske riktig at innsatsfaktorene til kunstgjødsel i stor grad har sitt opphav i Russland, bl.a. kalium og nitrogen. Gass er også en viktig innsatsfaktor i produksjonen. Vi vet også at svært mange regioner i verden er avhengige av import av matkorn fra kornkamrene i Ukraina og Russland. Bare et land som Egypt har kontrakter for rundt regnet 10 millioner tonn matkorn bare for 2022. WFP har i dialog med Utenriksdepartementet uttrykt stor bekymring for de langsiktige konsekvensene for regioner som Midtøsten og selvfølgelig også for andre regioner.

Matvarekrisen var dramatisk og er blitt ekstremt forverret nå. Derfor er jeg veldig glad for at denne regjeringen har satt i gang en satsing på matsikkerhet i det langsiktige perspektivet, for dette var en krise også før. Bevilgningene til WFP ligger på et varig høyt nivå sammenlignet med det gjennomsnittlige nivået de siste årene, og WFP er en hovedkanal for innsatsen på matsikkerhetsfeltet på det kortsiktige området.

Ine Eriksen Søreide (H) [10:56:38]: Viktigheten av matsikkerhet og klimatilpasning er noe som den forrige regjeringa også jobbet mye med. Vi la fram en egen strategi, der fem statsråder gikk sammen om strategien, nettopp fordi dette er et langvarig arbeid.

Men det jeg var mer opptatt av i mitt spørsmål, var hvordan den akutte krisa vi nå ser, kan løses, både med bidrag fra Norge og selvfølgelig også i nært samarbeid med andre europeiske land. Dette er noe som ikke bare kommer til å ramme umiddelbart i Ukraina, men det rammer alle verdens land, og særlig de mest sårbare og de fattigste. Derfor gjentar jeg mitt spørsmål om hvordan det nå kan jobbes konkret i denne akutte fasen for å bidra til at denne matvarekrisa ikke blir større enn den allerede er. Jeg deler fullt ut de bekymringene som statsråden også la på bordet for hvordan dette i både kort og langt perspektiv kan påvirke situasjonen dramatisk.

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneim [10:57:38]: Det er viktig at vi her fokuserer på både de langsiktige og de kortsiktige konsekvensene. Som representanten veldig godt vet, er ansvaret for den humanitære innsatsen konstitusjonelt plassert hos utenriksministeren. Jeg vil allikevel kunne understreke at den kortsiktige bistanden gjennom WFP blir liggende på et høyt nivå, på nivå med de gjennomsnittlige nivåene tidligere. I tillegg har vi i forbindelse med Ukraina-krisen pluss på den humanitære innsatsen, slik at de ekstraordinære behovene for humanitær innsats i Ukraina

ikke skal gå på bekostning av øvrige viktige, langsiktige kriser. I tillegg har jeg behov for å understreke at vi må klare å holde fokus på det langsiktige arbeidet med å få opp matvareproduksjonen også utover den kortsiktige humanitære innsatsen, og her har regjeringen bidratt med en halv milliard ekstra bare i 2022.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ingjerd Schou.

Ingjerd Schou (H) [10:58:51]: Jeg hører at statsråden er glad for spørsmålet og tenker både på kort og på lang sikt, men jeg tenkte jeg skulle snakke om den situasjonen nå, som gjør at tingene ser annerledes ut. Jeg har tidligere etterlyst en forklaring fra statsråden på hva regjeringens varslede satsing på matsikkerhet vil bestå i. Jeg er godt fornøyd med tidligere svar, jeg vil i hvert fall takke for dem, og det ble pekt på et småskala landbruk og lokal matproduksjon som regjeringens prioriterte områder. Men i lys av den akutte situasjonen som vi har nå, er det grunn til å tenke at muligens må Norges satsing på matsikkerhet ses over på nytt igjen. Mitt spørsmål til statsråden er: Vil regjeringen det?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneim [10:59:40]: Ja, vi er i ferd med å meisle ut en ny satsing på matsikkerhet og småskalaproduksjon av mat. Grunnen til at det fokuset ligger fast, er nettopp at det er småskalaprodusentene som produserer den alt overveiende andelen, volumet, av mat for dem som opplever mest matvareusikkerhet i verden. Derfor er det å styrke produktiviteten hos de aller minste produsentene helt nødvendig for nettopp å motvirke sulten i verden. Derfor er jeg veldig glad for den dreiningen denne regjeringen har gjort på matsikkerhetsarbeidet.

Når det gjelder den akutte krisen som vi nå står overfor når det gjelder matproduksjon, er det de humanitære virkemidlene som skal hjelpe oss på kort sikt. Når det gjelder den langsiktige økningen av matproduksjon, mener jeg det er essensielt for det første å få opp produktiviteten hos de minste produsentene både av akvatisk mat og landbasert mat, og å sørge for verdikjeder som får denne maten foredlet og fram til markedene.

Presidenten: Ingjerd Schou – til oppfølgingsspørsmål.

Ingjerd Schou (H) [11:00:50]: Jeg takker for svaret, men når Ukraina og Russland står for mer enn 50 pst. av det som legges til grunn for produksjonen av denne typen mat, som verden trenger, og i forhold til Egypt, som statsråden også henviste til, handler jo ikke det om småskala. Det handler ikke bare om de små bøndene og landbruksprodusentene, det handler om de store. Mitt

spørsmål er igjen, tilbake til statsråden: Hva er andelen storskala kontra småskala om regjeringen virkelig nok en gang må tenke igjennom om man må revidere for å kunne være ikke bare kortsiktig og langsiktig, men faktisk ta en akutt situasjon?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:01:32]: På mitt konstitusjonelle område, som handler om fattigdomsbekjempelse, utvikling og matsikkerhetens rolle i den forbindelse, er det naturligvis de mest sårbare og utsatte som er hovedmålgruppe. Dette er også menneskene som lever i matusikkerhet, og som i stor grad sulter i dag. Maten disse personene er avhengige av, produseres av småskalaprodusenter, som i stor grad er utsatt også for klimaendringer, og derfor er lite robuste i sin produksjon. For å sikre de aller fattigste i verden mat er småskalaproduksjon helt klart veien å gå, også fordi denne produksjonen må bli mer klimatilpasset og robust opp mot innsatsfaktorer.

Presidenten: Tobias Drevland Lund – til oppfølgingsspørsmål.

Tobias Drevland Lund (R) [11:02:53]: Som tidligere innlegg også viser, vet vi at verden er i en ganske akutt situasjon nå. Sulten i verden har vært økende de siste 5–6 årene. Nå sulter opp mot 811 millioner mennesker, ifølge FN, og 45 millioner er på randen av hungersnød.

Sultkatastrofen i verden er et resultat av klimaendringer, av fattigdom og ikke minst av krig og konflikt. Krigen i Ukraina er en katastrofe i seg selv, men den kan komme til å ramme veldig mange andre på toppen av allerede humanitære katastrofer.

Professor Ruth Haug ved NMBU skriver i Dagbladet i dag at krigen også rammer sultende og fattige mennesker andre steder i verden på grunn av stigende energi-, gjødsel- og hvetepreiser på verdensmarkedet. Sårbare grupper har lite å gå på når det gjelder å håndtere at maten blir dyrere. Det kan bety å spise mindre, sjeldnere og dårligere og også å kutte på annet, som barns utdanning og skolegang.

Mitt spørsmål til statsråden er derfor: Hva er Norges bidrag for å bidra inn i denne akutte situasjonen og bekjempe sult i verden i lys av den svært alvorlige situasjonen vi nå står i?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:04:00]: Jeg takker representanten for at han vil fokusere på dette ekstremt viktige feltet – kanskje det viktigste feltet – nemlig å sørge for at folk ikke dør av sult i verden i 2022.

Sulttendensen har, som representanten påpeker, vært stigende gjennom flere år. Den kommer til å bli dramatisk forverret i 2022. Nobelprisvinner Beasley

framførte nettopp dette budskapet i sin tale i desember 2021 da han mottok fredsprisen, og det var før Ukrainakrisen.

Regjeringen har sagt at vi vil satse på den langsiktige småskalaproduksjonen av mat, ha en sterkere innretning og øke bevilgningene til den langsiktige matsikkerheten. I tillegg er WFP en hovedkanal for vår humanitære innsats, som ligger på et svært høyt nivå.

Presidenten: Tobias Drevland Lund – til oppfølgingsspørsmål.

Tobias Drevland Lund (R) [11:05:02]: Jeg takker for svaret. Flyktninghjelpen lanserte i går det de kalte for en nødhjelpsplan, der de ber giverlandene om 738 mill. kr. Som også generalsekretær Jan Egeland i Flyktninghjelpen påpekte, må ikke dette komme på bekostning av allerede humanitære kriser andre steder i verden, som bl.a. Afghanistan.

Mitt spørsmål til statsråden er – hun var litt inne på det tidligere, men jeg spør for å få det helt klart og tydelig for meg: Er det slik at de 2 mrd. kr ekstra som Norge bevilger til Ukraina, som er sårt tiltrengt, og som Rødt også støtter, ikke går på bekostning av allerede planlagt bistand i statsbudsjettet for i år og i revidert statsbudsjett som kommer?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:05:44]: Regjeringen er svært opptatt av at den humanitære innsatsen i Ukraina ikke skal gå på bekostning av andre prekære humanitære kriser i verden og den langsiktige utviklingsinnsatsen som vi trapper opp.

Det er viktig å vise solidaritet med Ukraina nå, og derfor har vi sagt at vi skal bevilge inntil 2 mrd. kr ekstra i humanitær innsats. 250 mill. kr av disse kommer til å prioriteres innenfor bistandsrammen til humanitære formål, men det er altså regjeringens forslag å gi ytterligere 1,75 mrd. kr som et tillegg til dagens bistandsbudsjett. Detaljene i dette kommer vi tilbake til i forbindelse med RNB.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål. Presidenten vil anta at statsråden kan bli stående.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:06:43]: De aller fleste land har stilt seg solidarisk med det ukrainske folk og tatt kraftig avstand fra Putins brutale krig i Ukraina. Dette så vi tydelig i avstemningen i FNs generalforsamling 2. mars. Men det er noen få udemokratiske stater som har vist sympati for Putins handlinger, og støtter Russlands invasjon. Dette er, ikke uventet, Hviterussland, Nord-Korea, Eritrea og Syria. Det er også stater som av ulike grunner holder seg nøytrale, eller som har valgt å holde seg likegyldige til Putins angrepskrig, men å være nøytral i denne saken er å ta side. Blant

disse er statene Kina, India, Pakistan, Tanzania, Vietnam og Sør-Afrika.

Den vestlige verden har vært raskt ute med kraftfulle sanksjoner, som også den norske regjeringen støtter opp om. Men en stor del av denne norske pengesekken, nemlig bistandsbudsjettet, ser foreløpig ut til å være uberørt av sanksjonene. Bistandspolitikken lever i sin egen verden, som om verdens begivenheter ikke er relevante. Svaret er uansett alltid det samme: Vi kan ikke straffe folk som lider.

Vel, det er mange mennesker i mange land som lider, men hvor landets myndigheter samtidig viser sympati og solidaritet med mennesker som lider i andre land. Uansett hvor mye regjeringen insisterer på det motsatte, er det ingen tvil om at norsk bistand i mange land oppfattes som indirekte støtte også til landets ledelse – bistand er også politikk.

I 2020 ga Norge bistand til stater som har vist sitt sanne ansikt gjennom holdningen til Russlands krigføring. Blant disse er Tanzania, Uganda og Sør-Sudan. Dette er land som er blant de største mottakerlandene av norsk bistand. En slik praksis er en hån mot de mange som lider i Ukraina. Solidaritet er mer enn ord, det er handling, og vi har mulighet til å handle, både direkte og indirekte.

Med dette som bakteppe vil jeg vite om regjeringen innser at bistand også er et politisk verktøy og indirekte legitimerer at despoter opprettholder sin makt. Vil regjeringen vise solidaritet med det ukrainske folk og avslutte bistand til land som støtter Russlands krigføring, og heller overføre disse til land som respekterer og slutter seg til internasjonal lov og orden?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:08:48]: Jeg takker representanten for spørsmålet. Jeg er enig med representanten i at bistand ofte i stor grad er politisk, og det må man selvfølgelig ta høyde for. Det er derimot ikke riktig, som representanten hevder, at bistand nærmest går på autopilot og ikke responderer med tanke på endrede rammebetingelser og politiske skifter i mottakerlandene. Representanten nevnte enkelte landeksempler som er høyaktuelle i dag, hvor vi bl.a. i Etiopia, Myanmar og Sudan har opplevd at det har blitt veldig utfordrende å videreføre et samarbeid basert på gjensidighet og tillit. Vi samarbeider ikke med myndigheter som foretar en dramatisk kursendring bort fra demokrati, ytringsfrihet og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Samtidig er det sånn at det ofte er nettopp i disse situasjonene befolkningens behov blir stadig større.

Norsk bistand kanaliseres hovedsakelig gjennom FN-systemet, globale fond, Verdensbanken og andre internasjonale finansinstitusjoner samt sivilsamfunn i

denne typen utfordrende mottakerland. En vesentlig del går til humanitær innsats. Vi, sammen med andre givere, legger om bistanden der det er nødvendig for å kunne avhjelpe behov i befolkningen, samtidig som vi ikke understøtter regimer som ikke er demokratisk valgt, og som ikke representerer menneskerettigheter.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:10:20]: Dette er et ikke-svar. Dessuten er det slik at ledelsen i ulike land oppfatter bistand til deres befolkning også som indirekte støtte til deres ledelse. Det betyr også at de ikke trenger å bruke de pengene de har, til å ta vare på egen befolkning. Det er helt selvsagt. Hvis man får penger fra noen, slipper man å prioritere egen befolkning – eller man slipper å bruke de pengene man har, på den delen av befolkningen som lider. Det har vi sett mange steder på jordkloden.

Riksrevisjonen har lagt frem en rapport med totalslakt av norsk bistandspolitik. Hvis man rister på hodet av det, bør man lese det som står der: Man når ikke sine utviklingspolitiske mål, man når ikke mennesker det er ment for, man har ingen overordnet strategi, mye går til administrasjon og drift, det er ikke kostnadseffektivt, det er lite oppmerksomhet om hva bistanden koster, og rapporter til Stortinget er lite balansert. Det er fakta fra Riksrevisjonen, og Riksrevisjonen bør jo statsråden lytte til. Innser statsråden at det vi driver med når det gjelder bistandspolitik, også i de landene jeg nevnte i sted, legitimerer lederne i de landene vi snakker om?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:11:27]: Jeg håper ikke representantens ord innebærer at han tar avstand fra at Norge skal drive humanitær innsats i land under krevende demokratiske regimer, og jeg er uenig med representanten i at det å drive slik innsats uten gjennom andre kanaler enn myndighetene selv, på noe som helst vis legitimerer landets myndigheter – snarere tvert imot. Det er også litt av poenget. Det er grunnen til at vi som eksempel i Etiopia frøs støtten til landet i forbindelse med den politiske krisen som var der.

Jeg er uenig i at norsk bistand har blitt totalslaktet av Riksrevisjonen, men vi har fått konkrete og gode innspill til hvordan bistanden alltid kan gjøres bedre og enda mer treffsikker og effektiv. Og det er naturligvis en utviklingsministers fremste oppgave å sørge for effektivitet og legitimitet for de store midlene som gis.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Christian Tybring-Gjedde.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:12:33]: Jeg ber statsråden igjen lytte. Hvis hun hørte Per-Kristian Foss på Dagsnytt 18 for et par måneder siden, gjentok han –

nesten med litt latter i stemmen – hvor dårlig det er organisert. Hvis man ikke lytter til det, da hjelper det ikke å si at det ikke var en totalslakt, for det var det faktisk.

Så sier også statsråden at vi bruker det som politisk verktøy, og hun nevnte Etiopia, der man har frosset midlene. Da gjør man akkurat det – man straffer despoter. Da gjør man akkurat det statsråden sier man ikke skal gjøre. Man skal se på det humanitære behovet, men i Etiopia var det humanitære behovet tydeligvis ikke relevant. Det stemmer jo ikke. Man straffer jo Etiopias ledelse fordi de ikke er demokratiske, eller fordi de ikke tar vare på sin egen befolkning. Du sier samtidig at det ikke er et politisk verktøy. Det er et politisk verktøy. Da må man faktisk gå inn og straffe også de landene som nå har valgt å støtte Putins krigføring i Ukraina. Det er selvsagt. Det er ikke vanskelig å la være å støtte Putin i FN, men likevel bryr ikke den norske bistandsministeren seg om dem som lider i Ukraina, fordi man aksepterer ledelsen i de landene jeg nevnte.

Presidenten: Det er ikke «du», men «statsråden».

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:13:44]: Jeg oppfattet ikke noe spørsmål fra representanten, men en rekke påstander som delvis faller utenfor mitt konstitusjonelle ansvar, og som delvis baserer seg på selvmotsigelser i forhold til det første innlegget til representanten.

Jeg var enig med representanten i at bistand selvfølgelig er politisk. Vi bruker ikke bistand som et virkemiddel, men vi fryser bistanden i situasjoner hvor landets myndigheter ikke er i posisjon til å samarbeide og ha et tillitsbasert samarbeid. Da utnytter vi andre kanaler for å nå vårt formål, nemlig å hjelpe mennesker i nød.

Presidenten: Christian Tybring-Gjedde – til oppfølgingsspørsmål.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [11:14:33]: Jeg får ikke tak i dette – beklager. Man samarbeider ikke med land som ikke samarbeider med FN, med de bistandspengene som Norge gir. På den annen side må man hjelpe humanitært, uavhengig av hvordan regimet er i andre land. Det er det statsråden sier. Statsråden sier jo at man må hjelpe på grunn av den humanitære situasjonen. Men i Etiopia gjelder ikke det, for de samarbeider ikke. Mitt poeng er at man har akseptert dem som stemmer for Putins krig i Ukraina, der fortsetter bistanden som før. Er det ikke akkurat da vi må bruke et politisk verktøy for å tvinge disse landene til faktisk å følge internasjonal lov og orden?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:15:16]: Jeg tror vi skal være veldig varsomme med å trekke linjer fra storpolitikken ned på konkrete samar-

beidsavtaler med enkeltland i bistanden. Jeg må innrømme at jeg ikke får helt tak i kritikken til representanten.

Hvis han sikter til de landene som støttet voteringen i FNs sikkerhetsråd knyttet til Russland nylig, er det meg bekjent ikke land hvor vi har etablert langsiktige bistandsavtaler. Det tar jeg forbehold om, men jeg vil uansett mene at dette er å trekke kondisjonaliteten i bistanden altfor langt, og det vil være en svært «slippery slope», for å si det litt uparlamentarisk, å begi seg ned den bakken.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Margret Hagerup (H) [11:16:43]: Det er flere viktige spørsmål som er aktualisert på forsknings- og høyere utdanningsministerens felt i lys av krigen i Ukraina, og dialogen rundt dette vil også fortsette i den ordinære spørretimen. Jeg vil likevel allerede nå benytte anledningen til å løfte et viktig tema.

Mer enn en million ukrainere har måttet forlate sine hjem og sitt land siden Russland startet invasjonen av Ukraina. FN anslår at ti millioner mennesker vil flykte. Høyre er enig i at Norge nå må åpne dørene for ukrainske flyktninger, og vi er glad for at begge statsrådene innen utdanning er tydelige på at de lover rask hjelp til flyktningene, og at regjeringen nå gjør de viktige første grepene og viser vilje til handling.

Det er utfordrende å bygge opp kapasitet for å ta imot mange på kort tid. Folk som kommer, trenger umiddelbart tak over hodet. Noen trenger kanskje helshjelp. Etter hvert vil mange også ha behov for hjelp til å komme i aktivitet. Høyre har bedt om at regjeringen legger fram en konkret plan for hvordan asylmottak og kommuner skal settes i stand til å ta imot flyktninger. Av konkrete tiltak foreslår vi bl.a. et hurtigspor for mottak av ukrainske flyktninger inn i arbeid og aktivitet. Det er positivt at regjeringen nå varsler at de vil se på dette. Det er ingen tid å miste.

Det er dramatisk, det som utspiller seg i Ukraina, og krigen endrer seg stadig. Det kan bli en langvarig flyktningkrise, men det kan også være snakk om flyktninger som er her i kort tid. Når krigen er over, vil de fleste ønske å reise tilbake til sin familie og være med og bygge opp hjemlandet. Det trengs raske løsninger for å få folk ut i aktivitet og arbeid.

Hva vil regjeringen gjøre for å sikre at ukrainere som nå kommer til Norge, raskt og ubyråkratisk kan få anerkjent utdanning fra hjemlandet og på en fleksibel måte få modulbasert opplæring for å kunne utøve sitt yrke?

Statsråd Ola Borten Moe [11:18:29]: Takk for spørsmålet. For det første har regjeringen allerede avklart at ukrainere vil bli omfattet av kollektiv beskyttelse. Det gjør ting veldig mye lettere fordi det automatisk følger med muligheter for å ta arbeid og for annen del-

takelse i det norske samfunnet som ellers ville ha blitt avklart gjennom en ordinær asylprosess, som vanligvis tar ganske lang tid.

Jeg opplever at vi nå på bred front i det norske samfunnet tar opp mottakskapasiteten vår og forbereder kommunene for bosetting. Det ligger for øvrig under andre statsråder enn meg, men hos oss har vi i alle fall startet arbeidet med å se på akkrediteringsreglene. Som jeg svarte Høgestøl tidligere i dag, er det grunn til å tro at det kan gå lettere for Ukrainas vedkommende fordi de har et utdanningssystem som ligner på vårt eget, sammenlignet med en del andre kriser vi har stått oppe i tidligere. I tillegg skal vi være fleksible og se på søknadsfrister og eventuelt andre typer frister og ordninger som gjør at vi får sluset disse menneskene inn i utdanningsløp og eventuelt jobb så fort som overhodet mulig.

Jeg opplever at utgangspunktet for spørsmålet er det samme som det intensjonen i departementet er, nemlig å få til ordninger som er fleksible, som er raske, og at man så fort som mulig og uten opphold klarer å absorbere disse menneskene på bred front i det norske samfunnet, enten det skulle være jobb, utdanning eller forskning som er formålet.

Margret Hagerup (H) [11:20:18]: Jeg takker for svaret.

Som jeg sa i mitt innlegg, er vi veldig glad for at regjeringen nå er så tydelig på ballen, men det er viktig å forstå at dette kan bli en ganske stor krise. Det kan komme ganske mange flyktninger som vil trenge hjelp.

Når det gjelder et hurtigspor, ser en at i Sverige har de erfaring med å ha ulike profesjonsspor i dette hurtigsporet, som gjør at en kanskje klarer å sysselsette enda flere. Så jeg vil mene at det kan være viktig å ta det med seg i det videre arbeidet og se på mulighetene for det. Da vi hadde den forrige flyktningkrisen, i 2015, hadde en god erfaring med kompletterende utdanning, der en bl.a. innenfor sykepleie og skole fikk muligheten til å bygge på utdannelsen. Vil regjeringen se på en styrking av kapasiteten på kompletterende utdanning, både innenfor de etablerte tilbudene og eventuelt nye, hvis det blir nødvendig?

Statsråd Ola Borten Moe [11:21:09]: Det kan godt være at det er gode tips å hente i Sverige. Det kan også godt hende at det er riktig å se på kompletterende utdanningstilbud. Jeg er imidlertid av den oppfatning at vi i hvert fall må ta det forbeholdet at vi må se hvor mange som kommer. Det vet ikke jeg, det vet ikke representanten. Det er det ingen som vet, men det er all grunn til å tro at det kommer til å bli et betydelig antall også i Norge.

Så skal vi være fleksible, og vi skal være tilpasningsdyktige. Vi skal fokusere på hvordan vi kan få folk inn i

disse løpene så fort som mulig, gjerne utenfor de ordinære fristene som vi kjører innenfor min sektor, som vanligvis er ganske rigide. Jeg er enig i det som er intensjonen i spørsmålet, slik jeg opplever det, nemlig: Hvordan kan en fortsette en utdanning som en allerede har startet på i Ukraina, og fullføre den i Norge? Selvsagt må vi se på den type ordninger.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Margret Hagerup.

Margret Hagerup (H) [11:22:05]: Vi er helt enige om at vi må ta et forbehold om antallet, men jeg tror stikkordene statsråden brukte, var «et betydelig antall». Det er antakeligvis det en må forberede seg på. Så vi følger spent med i det videre arbeidet som foregår der.

Samtidig er det sånn at NOKUT allerede har hatt en økning i søknader om godkjenning av utenlandsk utdanning. Etter kutt i budsjettet var Kristin Vinje ute og sa at man var bekymret for den videre kapasiteten. Det er også en betydelig kostnadsside ved den realkompetansevurderingen som må gjøres. Statsråden har svart litt på det tidligere, men er statsrådets vurdering at de som nå sitter på løsninger for å gjøre dette, sitter på tilstrekkelige ressurser? Eller vil statsråden vurdere snarlige endringer i bevilgningene for å sikre at dette ikke blir en stopp i systemet?

Statsråd Ola Borten Moe [11:22:54]: Foreløpig er ikke min analyse at hovedutfordringen ligger i for dårlig finansiering av NOKUT. NOKUT er godt finansiert, og NOKUT gjør en uhyre viktig jobb. Men jeg vil understreke at når det gjelder Ukraina, bør det etter mitt skjønn være lettere enn det har vært i mange andre tilfeller, nettopp fordi de har et utdanningssystem som i ganske stor grad likner vårt eget. Det er et land med lange akademiske tradisjoner, betydelig lengre enn det vi har i Norge. De har fulgt Bologna-prosessen, og det bør være mulig å finne relativt enkle, standardiserte ordninger for å kartlegge og få dokumentert hva folk har av kompetanse og papir, og så sjalte dem inn i det norske utdanningssystemet på ordinært vis. Det er i hvert fall utgangspunktet mitt. Skulle det vise seg å være feil, må vi eventuelt komme tilbake til Stortinget med spørsmål om noe annet.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme.

Sak nr. 2 [11:23:51]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Aleksander Stokkebø til arbeids- og inkluderingsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 3, fra representanten Kari-Anne Jønnes til forsknings- og høyere utdanningsministeren, vil bli tatt opp av representanten Tore Vamraak.

Spørsmål 6, fra representanten Hårek Elvenes til forsvarsministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden har sykdomsforfall.

Spørsmål 8, fra representanten Rauand Ismail til klima- og miljøministeren, vil bli tatt opp av representanten Rasmus Hansson.

Spørsmål 9, fra representanten Tobias Drevland Lund til kommunal- og distriktsministeren, er overført til arbeids- og inkluderingsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 1

Marie Sneve Martinussen (R) [11:24:09]: «Det er ventet en enorm økning i Finanstilsynets arbeidsbelastning med å sørge for at norske finansselskaper håndterer sanksjonene mot russiske oligarker. En ekspert på hvitvasking og sanksjoner advarer i Dagens Næringsliv 2. mars om at norske banker er for dårlig rustet til oppgaven, og at Finanstilsynet i lengre tid har nedprioritert feltet.

Har regjeringen planer for å styrke Finanstilsynets kapasitet, slik at Norge ikke blir en frihavn for kretsen rundt Vladimir Putin?»

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:24:42]: Jeg vil takke for spørsmålet.

Til alle elevene som sitter og ser på: Nå går vi fra det som er spontant, til det som er forberedt. Dette er en ny fase i spørretimen, og derfor har jeg forberedt et godt svar til representanten Martinussen, som jeg nå begynner å lese. Da skal jeg gjøre det.

Jeg deler fullt og helt representanten Martinussens syn på hvor viktig det er at sanksjonene etterleveres i Norge og i norsk finanssektor.

Utenriksdepartementet har ansvaret for det norske regelverket for sanksjoner og gjennomføringen av det. PST har på sin side ansvar for å forebygge og etterforske brudd på sanksjonsregelverket.

Finanstilsynets rolle er å føre tilsyn med bankenes systemer for å fange opp kunder og transaksjoner tilknyttet sanksjonerte enheter. Tilsynet har de seneste årene trappet opp innsatsen på området for antihvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner. Tilsvarende har norske banker økt ressursinnsatsen vesentlig de siste årene.

Finanstilsynet gjør løpende vurderinger av hvilke tilsynsoppgaver som må prioriteres, og hvordan ressursene skal brukes. Tilsynet har også bidratt til å utarbeide en veiledning til hjelp for bl.a. banker når de skal følge sanksjonsforpliktelsene. Veiledningen er utarbeidet i samarbeid med Utenriksdepartementet.

Finanstilsynets kontroller gjøres i hovedsak som en del av det ordinære banktilsynet. I tillegg varslet Finanstilsynet i desember 2021 om et tematisert tilsyn om bankenes screeningsystemer for internasjonale sanksjoner. Systemene til 20 utvalgte banker vil bli utsatt for omfattende testing og en detaljert gjennomgang av systemenes styrker og svakheter. Sluttrapporten er ventet å gi nyttig læring for framtidig oppfølging av sanksjoner i finanssektoren.

Finanstilsynets innsats med både generelle og spesifikke tilsyn, og utarbeidelse av veiledning sammen med Utenriksdepartementet, utgjør et viktig bidrag til at norske finansforetak kan etterleve sine forpliktelser på området for antihvitvasking, terrorfinansiering og sanksjoner på en best mulig måte.

Jeg vil gjenta det jeg startet innlegget mitt med. Jeg deler fullt og helt representantens syn på hvor viktig det er at sanksjonene etterleveres i Norge og i norske finansforetak. Regjeringen følger situasjonen nøye. Dersom det skulle vise seg at det er behov for å styrke tilsynet, vil vi måtte komme tilbake til det i de ordinære budsjett-rundene.

Marie Sneve Martinussen (R) [11:27:05]: Først: Takk for svaret. Jeg beklager å dra statsråden ens ærend til Stortinget for å besvare disse spørsmålene, men de er veldig viktige. For grunnen at til at Putin kan føre krig, er jo den politiske og økonomiske støtten han har fra oligarkene.

Rødt er bekymret for at vi ikke har god nok oversikt over finansplasseringene i Norge. Da statsråden selv satt i finanskomiteen her på Stortinget i 2019, ble det vedtatt å innføre et eierskapsregister over hvem som faktisk eier norske selskaper. Stortinget vedtok at Norge skulle være et foregangsland for åpenhet, og at terskelen for hvem som må oppgis som eier, skulle settes så lavt som mulig. Men Solberg-regjeringen gikk på tvers av Stortingets ønske og valgte en høy terskel, som gjør at hvis en oligark eier 49 pst. av en norsk bedrift, kan han gå under radaren.

Mitt spørsmål er om statsråden vil sørge for å stramme inn dette regelverket, som man kan gjøre gjennom forskrift, og ellers gjøre alt man kan for å fjerne risikoen for at Norge blir en frihavn for russiske oligarker.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:28:06]: Jeg synes ikke representanten skal beklage i det hele tatt at hun drar statsråden til Stortinget. Det er representan-

tens jobb, så det er bare av det gode. Vi er her nesten hver onsdag nå, og det er riktig.

Jeg har også fått et godt skriftlig spørsmål fra representanten om samme problemstilling, som vi må gå ordentlig inn i for å se på hva som eventuelt kan gjøres. Jeg kommer til å svare representanten på det på en skriftlig og ordentlig måte.

Norge skal ikke være noen frihavn. Vi har et tett samarbeid med andre nordiske og europeiske land for å få mest mulig treffsikre sanksjoner. Det er også viktig at norske bedrifter kan hvile på at det hovedregelverket staten utformer, er det som er sanksjonsregelverket, for det er en del bedrifter som føler at de må ha sanksjoner på egen hånd. Det kan bedriftene selvfølgelig ha, men til sjunde og sist er det når de ulike statene i Europa går sammen, det gir kraft og kan ramme dem det skal ramme, nettopp den russiske ledelsen.

Marie Sneve Martinussen (R) [11:29:08]: I går besøkte statsråden Vadsø og Kirkenes, og det vet jeg at veldig mange satte pris på. Sør-Varanger kommune er en kommune som kanskje er trippelt rammet av denne krisen, både fordi man åpenbart har gode grunner for å være bekymret for en nabo som er mye skumlere nå enn for et par uker siden, fordi vennskap og familieband på tvers av grensen blir rammet, og ikke minst fordi arbeidsplasser i både verftsindustrien og handelsstanden er truet av sanksjonene som er iverksatt.

Jeg forstår det sånn av lokalmedia at statsråden ikke hadde med seg noen konkrete krisetiltak for Øst-Finnmark og Sør-Varanger spesielt, fordi han ville diskutere behovet med folk der. Det har jeg full forståelse for, men jeg lurer på om statsråden kan bekrefte at det kommer noe, selv om detaljene helt sikkert er under utarbeiding.

Statsråd Trygve Slagsvold Vedum [11:30:02]: Det var veldig viktig for regjeringen raskt å komme til den delen av Norge som er nabolaget, og hvor man i generasjoner selvfølgelig har hatt tette relasjoner – i varierende grad etter spenningsnivå. Poenget med å være der i går, både for meg som finansminister og for Jan Christian Vestre som næringsminister, var nettopp å lytte og lære og se på de ulike problemstillingene, f.eks. tilgangen til havn, noe som fiskeri- og havministeren har ansvaret for. Der ble det klargjort fra regjeringens side at russiske fiskebåter fortsatt kan gå til havn i Norge. Vi må se på utfordringene det også kan gi, for det er en del utfordringer f.eks. i forbindelse med betaling, transaksjoner og alt det som kommer i etterkant.

Målet vårt når vi nå jobber med sanksjonslovverket, er å se om det er typiske hensyn vi som grensestat må ta. På Svalbard har vi en russisk bosetting – er det ekstra hensyn vi må ta der? Norge har hatt en god nabo i øst,

med de utfordringer og muligheter det gir, og vi må også ta hensyn til det når vi skal utforme vårt regelverk.

Spørsmål 2

Fra representanten Aleksander Stokkebø til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Arbeid til flere er vår viktigste jobb. Derfor må Navs tjenester være mest mulig tilgjengelige for folk som trenger dem, når de trenger dem. Noen trenger å komme i kontakt med Nav fysisk, og må få muligheten til det. Samtidig gir digitaliseringen nye muligheter for å gjøre hjelpen bedre og mer tilgjengelig for flere.

Hvilke aktive grep vil statsråden ta for å styrke Navs digitale tilgjengelighet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Kari-Anne Jønnes til forsknings- og høyere utdanningsministeren, tas opp av representanten Tore Vamraak.

Tore Vamraak (H) [11:31:17]: «Krigen i Ukraina har sendt tusenvis av studenter og akademikere i Ukraina på flukt, og vi har sett sterke bilder av utbombede universitetsbygninger i Kharkiv. I både et kort- og langtidsperspektiv vil spørsmålet om akademisk frihet, samarbeid og grunnleggende trygghet for studenter og forskere være sentralt.

Kan statsråden redegjøre for hvordan regjeringen følger opp konsekvensene av krigen i Ukraina med tanke på berørte studenter, forskere og akademikere, akademisk samarbeid og potensielle sanksjoner og virkemidler?»

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Ola Borten Moe [11:31:58]: Dette er et svært omfattende spørsmål, og siden situasjonen er under kontinuerlig utvikling, kommer det stadig nye tiltak og endringer tilpasset situasjonen. Det er mye å si om hva som skjer i kunnskapssektoren som konsekvens av krigen i Ukraina, men dette er noen av hovedpunktene.

Med noen få unntak stilles alt bilateralt samarbeid mellom norske og russiske myndigheter i bero. Kun de helt kritiske delene av samarbeidet opprettholdes. Det betyr at Kunnskapsdepartementet suspenderer dialogen med det russiske kunnskapsdepartementet. Det samme gjelder våre underliggende etater. La meg f.eks. nev-

ne at den norsk-russiske utdanningsavtalen suspenderes, og at den ferdigforhandlede forskningsavtalen med Russland legges på is. Forskningsrådets fellesutlysning med Russland er også stoppet.

Vi ønsker at tiltakene våre i størst mulig grad skal være rettet mot russiske myndigheter, ikke mot sivilsamfunnet eller russiske borgere. Akademia kan være en viktig motvekt mot myndighetene, også i Russland. Derfor gir vi norske universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner, eller forskningsinstitutt, en liten åpning for å fortsette samarbeid som det er forsvarlig og faglig grunnlag for å ha. Vi oppretter også eventuelt forskningssamarbeid innenfor atomberedskap og fiskeri- og ressursforvaltning, altså områder der det er åpenbart nasjonale interesser.

Som hovedregel skal alle institusjonelle avtaler mellom norske og russiske institusjoner legges på is. Institusjonene kan velge å opprettholde avtaler, men det skal gjøres etter en grundig vurdering i hvert enkelt tilfelle. Når det gjelder forsker-til-forsker-samarbeid, er det ikke i Norges interesse at dette tas ned. Vi ønsker et uavhengig russisk akademia, i tråd med vanlige normer for akademisk frihet. Men vi erfarer dessverre at akademiske institusjoner er under sterkt press. Nylig skrev over 200 russiske universitetsrektorer under på en propagandapreget uttalelse til støtte for invasjonen av Ukraina. Det viser at alternative stemmer i russisk akademia trenger vår støtte. Nå er nok realiteten sann at også folk-til-folk-samarbeidet og forsker-til-forsker-samarbeidet kan bli vanskelig å gjennomføre i praksis, men det skal ikke stå på oss, vi ønsker ikke å ramme uskyldige russiske borgere.

Vi har mange ukrainske, russiske og hviterussiske studenter og ansatte i vår sektor, og dem skal vi ivareta på best mulig vis. Det er viktig for meg å være helt tydelig på at våre tiltak er rettet mot russiske myndigheter, ikke mot studenter og ansatte ved våre institusjoner. De er våre venner.

Justisdepartementet har avklart at alle ukrainske studenter i Norge inntil videre er fritatt for returplikten hvis oppholdstillatelsen deres er i ferd med å gå ut. De kan altså få bli i Norge inntil videre. Vi forbereder oss nå (presidenten klubber) på en potensiell flyktningstrøm. Dugnadsånden er stor (presidenten klubber igjen), dette kommer vi til å klare.

Presidenten: Da er tiden ute.

Tore Vamraak (H) [11:35:08]: Takk for svaret fra statsråden. Avslutningen på svaret bringer meg over på oppfølgingsspørsmålet, som handler om at departementet har mottatt rapporter om at russiske studenter og ansatte ved norske UH-institusjoner har blitt utsatt for hets, og dette er selvfølgelig helt uakseptabelt. Der-

for er det prisverdig at departementet har sendt ut brev til alle høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner i landet og bedt dem om å ha en særlig oppmerksomhet på dette. Det er godt å se at flere av institusjonene også har vært ute og sagt at de selvsagt stiller opp.

Mitt spørsmål er derfor: Hvilke tiltak gjennomfører departementet selv for å motvirke hets av russiske studenter og ansatte i norsk UH-sektor?

Statsråd Ola Borten Moe [11:35:58]: Vi tar selvsagt avstand fra alle tilfeller av det som skulle være av hets mot russiske borgere i Norge – det er det ingen grunn til at det skal være. Som representanten selv var inne på, har vi sendt brev til universitetene og høyskolene og bedt dem om å være oppmerksomme på problemstillingen. Utover det har ikke vi noen spesifikke tiltak. Jeg vil imidlertid helt kort tilføye at jeg som borger i dette samfunnet ikke opplever at man ikke klarer å skille mellom regimet i Kreml og den vanlige russer. Jeg tror det norske folk ser på det russiske folk som sine venner, sine gode naboer i øst. Jeg håper og tror at i den grad vi ser det, kommer det til å være svært begrenset og ikke-eksisterende framover.

Tore Vamraak (H) [11:36:51]: Takk for svaret. Jeg deler også statsrådets oppfatning om at det er den generelle holdningen i samfunnet. Så viser nettopp de rapportene som departementet har mottatt, at det forekommer tilfeller av hets. Jeg er glad for at det følges opp.

Så er det slik at norske studenter og forskere både har blitt og vil bli nødt til å avbryte sine studier og forskning i Russland som følge av Russlands invasjon og norske sanksjoner. Hvilke tiltak gjennomfører statsråden for å sørge for at disse uskyldige tredjepartene blir minst mulig skadelidende? Og helt konkret: Vil eksempelvis statsråden tilby studentene som avbryter sine studier i Russland, umiddelbart å bli sluset inn på norske studiesteder?

Statsråd Ola Borten Moe [11:37:41]: Det er et viktig spørsmål. Vi har en god del norske studenter på ulike program i Russland. Den praktiske utfordringen akkurat nå er å få dem hjem på en trygg måte, i den grad de vil det. Og så er det selvsagt helt naturlig at de etter hvert som de kommer hjem, blir sluset inn i det norske utdanningssystemet og får gjort ferdig utdanningsløpene sine der.

Spørsmål 4

Rasmus Hansson (MDG) [11:38:27]: Jeg må først få beklage at jeg snublet i talerlisten forrige gang dette spørsmålet skulle opp, og jeg vil takke statsråden for at

han tålmodig stiller opp igjen for å besvare et viktig spørsmål, som lyder som følger:

«Vardø er værhardt. Fiskebåter som ligger til kai, blir ødelagt av værrets herjinger. Dette legger vesentlige begrensninger på Vardøs mulighet til å styrke kystfisket som samfunnet er helt avhengig av. Derfor har politikere fra alle partier i Vardø kommune kjempet for ny ytre molo i lang tid. Moloen er inne i Nasjonal transportplan 2022–2033. Moloen er ferdigprosjektert og områdene ferdigregulert.

Kan statsråden garantere at arbeidet med ytre molo i Vardø blir igangsatt i løpet av 2022?»

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:39:20]: Først til innledningen til representanten Rasmus Hansson: Jeg ventet tålmodig her for en måneds tid siden, da spørsmålet skulle stilles, men jeg vil kanskje først og fremst takke presidenten for tålmodigheten og for at vi kan gjenta det en måned etter.

Til spørsmålet: Regjeringen vil ruste opp havner og farleder for å sikre vekst og utvikling i fiskeriavhengige kystsamfunn. Dette er et viktig satsingsområde som er nedfelt i Hurdalsplattformen. Vardø er av stor betydning for fiskerinæringen i Øst-Finnmark, og derfor er dette et prosjekt jeg vil ha oppmerksomhet om. I Nasjonal transportplan 2022–2033 er det satt av 200 mill. kr til tiltak i tilknytning til havnen i Vardø, og prosjektet skal etter den planen som jeg overtok fra forrige regjering, kunne starte opp innen 2027.

Jeg har stor forståelse for utålmodigheten i Vardø-samfunnet, og jeg deler den utålmodigheten med befolkningen og næringslivet i Vardø. Samtidig kommer vi ikke utenom at alle prosjekter må utredes og planlegges før de igangsettes, slik at vedtak om bevilgning bygger på riktige kostnadsanslag, og at alle bestemmelser etter relevant regelverk er overholdt. Mudring fra land og utfylling i sjø vil i de fleste tilfeller også utløse krav om tilatelse etter forurensningsloven.

Som følge av regionreformen har ikke Kystverket oppdaterte planer for alle tiltakene som ligger inne i NTP 2022–2033, og flere av dem krever derfor videre utredninger og avklaringer. Det gjelder bl.a. moloprojektet i innseilingen til Vardø.

Det er synd at Kystverket nå er i en slik posisjon. Dette må ses i sammenheng med Solberg-regjeringens beslutning om å overføre statens ansvar for fiskerihavner til fylkeskommunene og nedbyggingen av Kystverkets planleggings- og prosjekteringskapasitet fra 2017 og fram til regjeringsskiftet. Dette har gitt en stopp i planleggingen av denne typen prosjekter. Vi er nå i gang med å bygge den kapasiteten opp igjen og vil gå i dialog med fylkeskommunene for å realisere gjeninnføring av det statlige eierskapet i tråd med Hurdalsplattformen.

Kystverket er i kontakt med kommunen for å avklare status og gjennomgående behov i prosjektet. Det er gjennomført ett møte, og Kystverket skal nå vurdere underlag som oversendes fra kommunen. Uavhengig av dette er det ikke realistisk å starte opp prosjektet i 2022.

Rasmus Hansson (MDG) [11:42:03]: Jeg takker for det svaret, som gir grunnlag for en viss optimisme, men også grunnlag for ikke å trappe ned trykket på regjeringen for å få molo i Vardø framskutt.

Utenriksminister Anniken Huitfeldt uttalte på Kirkenes-konferansen i februar:

«Uten folk, ingen sikkerhet.»

Befolkningsutviklingen i Øst-Finnmark er, som vi alle vet, bekymringsfull, og har vært det over lang tid. Ukrainernes heroiske kamp mot Russland viser veldig tydelig hvor viktig også sivilbefolkningen er i sikkerhetspolitikken. For Vardø, som er vår aller ytterste utpost mot Russland, handler befolkningsutviklingen i stor grad om fiskerinæringens kår. Er statsråden enig i at en ny molo i Vardø er et godt eksempel på tiltak som vil bidra til å styrke bosetting og dermed sikkerhetssituasjonen i Øst-Finnmark?

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:43:03]: Jeg er selvsagt helt enig i utenriksministerens vurderinger knyttet til det at det bor folk i Øst-Finnmark. Det å bygge opp næringsaktivitet i området er sentralt for denne regjeringen. Når det gjelder spørsmålet om moloen, har jeg redegjort for at det er en del jobb igjen å gjøre. Jeg følger nøye med på den utviklingen som skjer, og på de næringsinitiativene som er i Vardø. Det er flere spennende initiativ som vi skal følge nøye med på. Jeg har også besøkt Vardø ved to anledninger gjennom de siste par årene, så jeg er godt oppdatert på det som skjer der. Vi trenger at det bor folk i Øst-Finnmark. Vi trenger at det bor folk i Vardø. Det er viktig for denne regjeringen.

Rasmus Hansson (MDG) [11:43:58]: Takk for bekreftelsen på viktigheten av bosettingen i Vardø. Det framgår av Kystverkets handlingsplan at den vil bli justert etter det til enhver tid gjeldende statsbudsjettet. Med andre ord er det opp til statsråden om ny molo i Vardø blir prioritert i denne perioden, mens det er rimelig sannsynlig at statsråden sitter med makten. 2027 er veldig lenge til. Vil fiskeriministeren bekrefte at han vil prioritere å få bygd ut ny molo i Vardø lenge før 2027, som er svært langt ut i den perioden som statsråden med rimelig sannsynlighet har kontroll på?

Statsråd Bjørnar Skjæran [11:44:49]: Jeg tror ikke vi skal ta en diskusjon her om hvor lenge denne statsråden skal ha ansvaret for fiskeri og havområder. Regjeringen har i alle fall en ambisjon om at vi kan styre landet

trygt lenge, for det trengs en ny kurs. Jeg tenker også at det som har skjedd gjennom de siste årene, ikke minst når det gjelder fiskerihavner – den utviklingen jeg redegjorde for, som legger så store begrensninger for hva som er mulig å få gjort raskt, nå etter regjeringsskiftet – tilsier at vi bør jobbe hardt for at vi kan fortsette å styre over noe lengre tid.

Det prosjektet som nå er framarbeidet av kommunen, er ikke det samme prosjektet som ble lagt til grunn i forrige NTP. I NTP 2018–2029 ble det lagt til grunn to indre moloer. Den løsningen ble senere optimalisert og gjennomført gjennom tilskuddsordningen for kommunale fiskerihavneanlegg som en ny indre molo. Det prosjektet som nå ligger til grunn i gjeldende NTP, er en ny ytre molo, og jeg har redegjort for det arbeidet som Kystverket nå gjør for å se hva som er mulig å få til.

Spørsmål 5

Ingjerd Schou (H) [11:46:14]: «Under toppmøtet mellom EU og Den afrikanske union i Brussel i februar i år varslet EU intensjon om å investere store summer i utbygging av grønn og digital infrastruktur i Afrika, bl.a. gjennom det såkalte «Global Gateway». Dette kan sees på som investeringer i globale fellesgoder.

Hvordan forholder regjeringen seg til dette initiativet fra EU?»

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:46:44]: Jeg takker representanten Schou for et veldig spennende og interessant spørsmål.

God og effektiv infrastruktur er avgjørende for bærekraftige og velfungerende samfunn. Dette er bl.a. nedfelt i bærekraftsmål 9, om å bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon.

I mange utviklingsland vet vi at dette er en betydelig utfordring. Pandemien har rammet den industrielle sektoren veldig hardt og har virket destabiliserende på globale verdikjeder. Pandemien har også synliggjort det økende digitale skillet i verden.

I likhet med Norge er EU en sentral utviklingspolitisk aktør, og det såkalte instrumentet for naboskap, utvikling og internasjonale partnerskap, eller NDICI, som vil gjelde for de neste årene, omfatter totalt 80 mrd. euro i bistand. Digitalisering, bærekraftig transport og grønn energi er sentrale pilarer i EUs utviklingspolitikk.

Å nå bærekraftsmålene i utviklingsland krever betydelige investeringer utover bistanden. Global Gateway, som EU-kommisjonen lanserte i desember 2021, vil i noen grad finansieres gjennom EUs bistandsbudsjett, men i tillegg legges det opp til at en stor del av finansier-

ingen kommer fra europeiske finansieringsinstitusjoner og mobilisert privat kapital.

For budsjettperioden 2021 til 2027 skal Global Gateway finansiere prosjekter med en samlet verdi på opptil 300 mrd. euro. Halvparten skal gå til Afrika og omfatter støtte til tiltak for en inkluderende grønn og digital transformasjon gjennom investeringer i energi, helse, utdanning og forskning. Programmet for grønn transformasjon omfatter tiltak rettet inn mot fornybar energi, biodiversitet, matsikkerhet og reduksjon av klimasårbarhet gjennom tilpasning og forebygging. Det vil også, har jeg blitt fortalt, fokusere på etablering av nye arbeidsplasser for å gi bedre muligheter for de store ungdomskullene som er i vente.

Innen energi vil et hovedformål være utbygging av fornybar energi og hydrogenproduksjon samt støtte til nødvendige sektorreformer. Dette samsvarer veldig godt med norske prioriteringer og er viktige bidrag for å nå både Parisavtalen og bærekraftsmålene.

Det er avgjørende at satsing på infrastruktur og store energiprojekter følger etablerte internasjonale standarder. Her spiller EU og andre likesinnede en viktig rolle. Norsk bistand går ikke gjennom Global Gateway, men vi har en god dialog med EU om gjennomføring av tiltak som vil bidra når det gjelder grønn gjenoppbygging og omstilling i Afrika.

Ingjerd Schou (H) [11:49:49]: En vedvarende utfordring for norsk utviklingshjelp har vært spørsmål om globale fellesgoder og hvordan disse ikke kvalifiserer som FN-godkjent bistand. Det påvirker også hvor mye Norge kan gi til fellesgodene. Anser statsråden dette som et problem?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinneheim [11:50:14]: Det er riktig at det er en økende internasjonal debatt om forholdet mellom såkalte globale fellesgoder og den ODA-godkjente bistanden. Jeg opplever ikke at dette er en presserende utfordring i norsk utviklingspolitikk, men det er en relevant debatt som pågår, og som kommer i økende grad også her hjemme.

For å nå bærekraftsmålene i utviklingsland kreves det betydelige investeringer utover bistanden. Det er behov for offisielt godkjent bistand, altså ODA, men det kreves også mye internasjonal finansiering til globale fellesgoder. Regjeringen vil vurdere hvordan budsjettene i årene framover både kan bidra til å løse fattigdomsutfordringene og klimautfordringene og behovet for finansiering i utviklingsland i møte med klimarendringene. Regjeringen har innledet en prosess for arbeidet med disse problemstillingene og hvordan vi kan sette dette inn i den internasjonale debatten om globale fellesgoder.

Ingjerd Schou (H) [11:51:20]: Årsaken til at flere spørsmål om særlig klima og helse ikke kvalifiserer som utviklingshjelp, er at de berører flere land. Like fullt er disse tiltakene viktige, faktisk berører de kanskje noen av de viktigste spørsmålene framover. Det har bl.a. pandemien som vi nettopp har vært gjennom, og som fortsatt pågår, og utvikling og distribusjon av vaksiner vist oss. Er ikke EU en naturlig samarbeidspartner for arbeidet med globale fellesgoder?

Statsråd Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim [11:51:54]: Det er riktig som representanten påpeker, at ODA rammer inn bruken av bistand når det gjelder noen tematiske sektorer – som er vide, vil jeg si – men også når det gjelder hvilke land som kan inkluderes. Jeg opplever allikevel ikke at dette er en stor begrensning på våre prioriteringer, men det er en debatt som i økende grad kommer fordi man må se utvikling og klimaarbeidet enda mer integrert. Derfor er vi aktive i den internasjonale debatten om globale fellesgoder.

Når det gjelder EU som partner, vil jeg si: Ja, EU er en av verdens ledende utviklingspolitiske aktører. Vi har et godt samarbeid på embetsnivå, og det er helt naturlig at vi også har en tett dialog med EU politisk om utviklings spørsmål.

Spørsmål 6

Fra representanten Hårek Elvenes til forsvarsministeren:

«Den 1. mars var statsministeren og forsvarsministeren til stede under den høytidelige mottakelsen av Norges første P-8-A Poseidon maritime overvåkingsfly, og anerkjente i utvetydige ordelag betydningen av nye maritime overvåkingsfly og Evenes flystasjon. Dette er et kvantesprang for norsk maritim overvåking, og første gang på over 30 år at Forsvaret mottar et nytt maritimt overvåkingsfly.

Er det noe som tilsier at innfasing av flyene ikke vil gå etter planen, eller ikke vil gi den forventede økningen i maritim overvåkingskapasitet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 7

Terje Halleland (FrP) [11:53:16]: La meg først få lov til å gratulere statsråden med jobben han har gjort i Nairobi, og ønske ham lykke til videre med arbeidet mot plastforurensning.

«Regjeringen skriver i Hurdalsplattformen at en ønsker å «Kutte norske utslipp med 55 pst. mot 2030

sammenlignet med 1990, som et delmål på veien mot netto nullutslipp i 2050. Utslippsmålet gjelder hele økonomien, inklusive kvotepliktig sektor».

Hva har regjeringen beregnet at den økte kostnaden vil være ved å inkludere kvotepliktig sektor i krav til kutt innenlands?»

Statsråd Espen Barth Eide [11:54:00]: La meg først få takke for gratulasjonen. Dette er en lagseier, etter mange års innsats fra flere norske regjeringer, så vi setter pris på det.

Den menneskeskapte klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring, og vi er nødt til å få til raskest mulig utslippskutt på alle felt. Det er nå en veldig omfattende internasjonal dugnad for å lykkes med det på alle områder. Det vi gjør ved å si at utslippsmålene i Norge skal være økonomidekkende, altså gjelde hele økonomien, er ikke i og for seg at vi hever dem, men at vi sier at flere skal være med på å nå dem. De skal deles på hele økonomien fordi hele økonomien må gå mot å bli mer fornybar, mer sirkulær og mer bærekraftig. Året 2030 er jo ikke et ferdig mål, det er en rundingsbøye på veien mot karbonnøytralitet og netto null på lengre sikt.

Vi anser det slik at mange av klimaløsningene ligger i industrien, i kvotepliktig sektor, og vi ser at fra viktige deler av norsk industri har det lenge vært argumentert for at de kan gjøre veldig mye mer for å få ned utslippene der. Jeg vil bl.a. vise til den viktige rapporten Prosess21, som snakker om halverte utslipp og doblet eksport fra norsk prosessindustri, som er i kvotepliktig sektor, og også det forliket som ble inngått med olje- og gassbransjen i forbindelse med skattepakken, der de skulle kutte 50 pst. av sine utslipp innen 2030. Dette vil også telle mot hele økonomien. Det er ikke nødvendigvis noe vanskeligere i kvotepliktig sektor enn i ikke-kvotepliktig sektor. Faktisk kan det være terskellutt – når en stor industribedrift f.eks. går fra kullbaserte løsninger som reduksjonsmiddel til ren hydrogen, eller til hydrogen istedenfor naturgass i varmeproduksjonen, vil det være betydelige kutt over natten den dagen de gjør det.

Vi har ikke et helhetlig sammensatt kostnadsbilde for hva det koster, det har vi i og for seg heller ikke for ikke-kvotepliktig sektor, men det jobbes intenst med dette, også sammen med berørt industri, for å finne ut både hva utfordringene er, hva mulighetene er, og hvordan man best kan oppnå det, bl.a. gjennom det vi kaller klimapartnerskap med næringslivet.

Jeg har lyst til å understreke at dette er den veien det går nå i hele den industrialiserte verden. Det er ingen tvil om at de som raskest klarer å produsere innsatsfaktorer som f.eks. stål og aluminium med nullutslipp eller lavest mulig utslipp, vil vinne i konkurransen over dem som fortsatt har utslipp. Så dette har etter hvert blitt et slags

kappløp mot toppen, og jeg tror det ville være veldig uklokt om vi fortsatte å finansiere innovasjon i utlandet, når vi kunne brukt mer av ressursene på å finansiere innovasjon og nyskaping i norsk næringsliv.

Terje Halleland (FrP) [11:57:00]: Takk for svaret. Jeg må si at intensjonen er god og målsettingen alltid har vært der, men jeg reagerer på at en kan skrive sånne målsettinger i et forhåpentligvis forpliktende program uten å ha kompetansen på hva dette vil koste.

La meg da spørre statsråden: Hvor mye større er utslippskuttene, når Norge egentlig motarbeider effekten av kvotepliktig sektor? Det viktigste spørsmålet er gjerne: Trenger Norge å gjøre dette for å opprettholde sine internasjonale forpliktelser?

Statsråd Espen Barth Eide [11:57:47]: Takk for gode spørsmål. For å ta det siste først: Nei, det er ikke nødvendig å sette mål for kvotepliktig sektor utover det som følger av samarbeidet med EU, hvor vi deler på dette gjennom kvotesystemet. Svaret på det er klart og tydelig. Men vi ser at svært mange land – andre nordiske land, Tyskland, Storbritannia og EU som system – nå faktisk kommer med en rekke tilleggsvirkemidler. Man har for lengst innsett at markedet alene ikke løser dette. Kvotesystemet er et veldig godt virkemiddel, men vi ønsker å supplere kvotesystemet med tilleggsvirkemidler som gjør at mye av denne innovasjonen skjer i norsk industri framfor utenlandsk industri, og at vi da har arbeidsplasser også i et framtidig lavutslippssamfunn. Alternativet er jo at det skjer andre steder først, og at vi mister arbeidsplassene våre, for det som skjer i EU, er alvorlig ment: Man har tenkt å omstille økonomien i retning av fornybar og bærekraftig. Jeg mener at dette er riktig – å sette seg et slags tilleggsmål utover våre juridiske forpliktelser, som et omstillingsmål for Norge.

Terje Halleland (FrP) [11:58:52]: Jeg takker for svaret, og jeg takker for bekreftelsen om at disse kuttene i kvotepliktig sektor ikke er noe som Norge er pålagt for å opprettholde våre internasjonale forpliktelser. Da kan vi gjerne også bare få bekreftet dette for en viktig del av kvotepliktig sektor, petroleumsaktiviteten på norsk sokkel. Vi har altså ikke noen internasjonale forpliktelser til å gjennomføre kutt på norsk sokkel og den petroleumsaktiviteten som er der?

Statsråd Espen Barth Eide [11:59:28]: Det er vel ikke helt riktig oppfattet, med all respekt for representanten Halleland, for vi har en forpliktelse til å oppnå de kuttene vi kan, gjennom det svært omfattende klimasamarbeidet med EU, som omfatter både en konkret klimaavtale – som den forrige regjeringen la fram, og som fikk veldig bred støtte i Stortinget – og vårt samar-

beid om kvotesystemet, hvor man faktisk skal ta kutt der man kan, og man skal jobbe solidarisk for å kutte. Så vi er faktisk forpliktet til å ta disse kuttene, men kvotesystemet hjelper oss til å fordele dem mellom land.

Det vi sier nå, er at kvotesystemet gjør en utmerket jobb. Det begynner jo å bite, for kvotene begynner nå å bli så dyre at det begynner å lønne seg å kutte faktiske utslipp, ikke bare betale for dem. Den trenden kommer til å fortsette til kvoteprisene blir høyere og høyere og til slutt astronomiske fordi det da er veldig få kvoter igjen. Det er lurt å forberede norsk industri på den framtidens allerede nå, slik stort sett alle land som ligner på oss, nå gjør. Det er veldig få land igjen som bare viser til kvotesystemet. Sånn var det før, sånn er det ikke nå.

Spørsmål 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Rauand Ismail til klima- og miljøministeren, tas opp av representanten Rasmus Hansson.

Rasmus Hansson (MDG) [12:00:44]: «Mandag kom IPCCs andre delrapport. Nok en gang kom det en klimarapport med et svært alvorlig budskap, som understreker at alle land må skjerpe klimapolitikken fremover. I Hurdalsplattformen heter det følgende: «Innen 2030 skal 55 prosent av de norske klimagassutslippene kuttes, målt mot 1990. Denne forpliktelsen gjelder hele økonomien, inklusive kvotepliktig sektor.»

Kan statsråden si når dette målet vil bli meldt inn til FNs klimakonvensjon og tas inn i den norske klimaloven?»

Statsråd Espen Barth Eide [12:01:24]: Jeg takker for dette spørsmålet om verdens viktigste spørsmål, nemlig hvordan vi klarer å nå klimamålene i tide. Som vi var litt inne på i forrige svar, er det ikke bare et spørsmål om retning, for retningen er nå riktig, men farten er for lav. Man må få opp farten, og derfor må man stille strenge krav. Per i dag har vi en klimalov, som har veldig bred støtte i Stortinget, som slår fast dagens mål. Der er altså ikke-kvotepliktig sektor spesifisert for Norge, også der gjennom et bredt samarbeid med EU, og så har vi kvotesystemet i tillegg til det. Jeg svarte nettopp på at vi har et nasjonalt mål, som framkommer av Hurdalsplattformen, om at vi skal nå 55 pst. i hele økonomien, et økonomidekkende mål. Det er ikke det samme som at vi melder inn det til FN. Det har å gjøre med at vår nåværende innberetning til FN er basert på et veldig omfattende og veldig konstruktivt samarbeid med EU, og i det samarbeidet mener vi at det er lurt å stå på grunnprinsippet med hensyn til juridiske forpliktelser,

og så setter vi et mål oppå det som vi kaller et omstillingsmål.

Det er en måte å gjøre det på som vi deler med mange land som ligner på oss. Danmark har f.eks. et nasjonalt mål om 70 pst. kutt i hele den danske økonomien. Tyskland har et mål som er nesten like ambisiøst, 65 pst. for hele sin økonomi. Det betyr ikke at det er de målene de har meldt inn til FN, for der opererer Europa i fellesskap, og Norge og Island har gått med i det omfattende samarbeidet med Europa.

Når det er sagt, skal vi, slik vi ble enige om i Glasgow, gå igjennom våre innmeldte klimamål i løpet av året 2022. Vi har en forpliktelse til det, og vi kommer tilbake på egnet måte med å si om det også fører til endringer i den nasjonale innberetningen som er levert til FN. Her snakker vi altså om to typer mål. Begge gjelder, begge er alvorlig ment, men det ene forplikter staten utad, det andre er et omstillingsmål for norsk økonomi.

Rasmus Hansson (MDG) [12:03:27]: Takk for et informativt svar, statsråd. Det er svært viktig å forplikte seg internasjonalt til de klimamålene man har. Det gir troverdighet, og det øker nivået av forpliktelse. Så er det jo slik at norsk klimapolitisk historie er – med all respekt – en sammenhengende serie av utslippskuttmaal og løfter som er blitt brutt, uten unntak. Forstår statsråden at det reiser en viss bekymring når regjeringens signal er at det ambisiøse målet man har fastsatt nasjonalt, ikke blir tydelig innmeldt til den internasjonalt forpliktende prosessen vi også er en del av?

Statsråd Espen Barth Eide [12:04:23]: Jeg er egentlig glad for anledningen til å diskutere dette med Stortinget, for det er viktig å få fram hva som er hva her. Vi har altså en svært ambisiøs målsetting for norsk økonomi som Stortinget har stilt seg bak gjennom klimaloven, og den gjelder faktisk hele økonomien, men den gjelder hele økonomien hvor deler av det oppnås i samarbeid med en større økonomi vi inngår i, nemlig den europeiske, altså EU, Norge og Island. Det er det ingen tvil om, og det er et forpliktende mål vi skal nå solidarisk sammen med EU når det gjelder kvotepliktig sektor, og nasjonalt når det gjelder ikke-kvotepliktig sektor.

Det denne diskusjonen går på, er statusen for vår ambisjon om i hvert fall å oppnå gjennomsnittet av de kuttene i Norge. Vi resonnerer, som mange land, slik at det ikke kan være sann at alle land mener at andre skal gjøre mer enn dem, men det er altså innenfor rammen av et mål som egentlig er like ambisiøst. Spørsmålet er hvor mye som tas i Norge, og hvor mye som tas sammen med våre naboer i Europa.

Rasmus Hansson (MDG) [12:05:21]: Igjen takk for en interessant oppfølging av diskusjonen. Som statsrå-

den selv påpekte, er det fortsatt for lite, for sent. Det er behov for enda høyere klimagassutslippskutt, og andre land har høyere mål enn Norge har. Miljøpartiet De Grønne argumenterer for et vesentlig høyere mål. Det skal gjøres en vurdering av dette målet i løpet av 2022. Kan vi se for oss at regjeringen kommer til å øke det kuttmålet som i dag er på 55 pst., og som trenger å være høyere?

Statsråd Espen Barth Eide [12:06:05]: Jeg skal understreke at vi kommer til å gjøre en grundig, ærlig og usminket gjennomgang av om de målene vi har, er i tråd med de temperaturmålene vi nå har satt oss, og den kunnskapen vi nå har. Det følger av en beslutning vi jo var med på å ta i Glasgow om en slik gjennomgang i 2022, så det vil vi selvsagt gjøre. Vi vil gjøre de grepene som er nødvendige for å oppfylle det, og vi vil naturligvis involvere Stortinget i det når vi kommer så langt.

Jeg har veldig lyst til å understreke at det er viktig å erkjenne at de målene Norge har, ikke er spesielt radikale. De er gjennomsnittlige europeiske mål. USA er nesten på samme sted, 52 pst., og Europa altså på 55 pst. i hele økonomien, økonomidekkende for Europa som helhet. Det mener jeg er bra, og det kan være at flere av oss kommer til at man må gå lenger enn det.

Så skal vi huske på at en del andre land har den fordel at de fortsatt kan fase ut kull. Det kan ikke vi, for vi bruker ikke kull, så det er litt mer krevende å oppnå 55 pst. i Norge enn det er å oppnå 65 pst. i Tyskland.

Spørsmål 9

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til arbeids- og inkluderingsministeren som rette vedkommende.

Tobias Drevland Lund (R) [12:07:26]: Mitt spørsmål til statsråden er ganske stort, men jeg prøver:

«Hva gjør regjeringen for å sette kommunene i stand til å ta imot flyktninger fra Ukraina på kort og lang sikt, og hvordan ser man for seg å styrke frivillighetssektoren som vi vet er svært viktig i dette arbeidet?»

Statsråd Marte Mjøs Persen [12:07:50]: Som ansvarlig statsråd for integreringspolitikken, herunder bosetting og kvalifisering av flyktninger, har jeg fått spørsmålet oversendt fra kommunal- og distriktsministeren.

Vi vet ikke hvor lenge krigen i Ukraina vil vare, hvor mange flyktninger som vil komme til Norge, eller hvor lenge de vil bli. De som kommer, skal bosettes av kommunene og i kommunene. Jeg setter derfor pris på kommunenes positive vilje til å bosette flere flyktninger og

vil samarbeide tett med kommunene om denne oppgaven.

Min første prioritet i denne situasjonen er å få bosatt dem som får oppholdstillatelse i Norge, så raskt som mulig. Noe av det viktigste vi kan gjøre for mennesker som flykter fra krig, er å gi dem mulighet til å komme i gang med livet sitt gjennom rask bosetting, barnehage, skole, opplæring og kvalifisering, mulighet for arbeid og integrering.

For at flyktningene skal slippe å sette livet sitt på vent, er det viktig at barn og unge får gå i barnehage og skole, og at unge og voksne kan gjenoppta eventuelle studier eller ta i bruk sin kompetanse i arbeidsmarkedet. Regjeringen vil innføre en ordning med midlertidig kollektiv beskyttelse for ukrainske statsborgere som søker asyl i Norge. Dette gir en raskere avklaring av status og rettigheter for dem som kommer. Flyktninger med denne tillatelsen får tilbud om bosetting med offentlig hjelp. De har rett og plikt til introduksjonsprogram og norskopplæring.

Kommuner som bosetter flyktninger, mottar integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Her bruker vi et veletablert system som kommunene kjenner, og som sikrer at kommunene får dekket sine utgifter.

Mitt departement har ansvar for samarbeidsavtalen om mottak og bosetting av flyktninger mellom staten – Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Barne- og familiedepartementet – og kommunesektoren ved KS. Denne avtalen vil vi fornye denne uken, og jeg ser fram til å undertegne den med KS på fredag.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, IMDi, skal bidra til at det konkrete arbeidet med å bosette flyktninger blir gjennomført, og at de blir bosatt styrt, spredt, raskt, effektivt og treffsikkert. Nasjonalt utvalg for mottak og bosetting av flyktninger bidrar under ledelse av IMDis direktør til samordnet bosetting av flyktninger og har deltakere fra både statlig og kommunalt nivå. Utvalget innkalte til et ekstraordinært møte 1. mars på grunn av forventet økt bosettingsbehov og vil følge situasjonen tett.

IMDi har fått i oppdrag av departementet å gjøre nødvendige forberedelser som følge av økte flyktningankomster. Direktoratet har sendt brev til alle landets kommuner, der de oppfordres om å vurdere sin bosettings- og tjenestekapasitet, sett i lys av situasjonen.

Som jeg varslet i går, tar regjeringen sikte på raskt å utarbeide en midlertidig lov for å sikre integreringstiltak i mottaksfasen for dem som blir sittende i mottak over en viss tid, i påvente av bosetting. I dette lovarbeidet vil vi også legge inn forslag om en enklere kartleg-

ging før bosetting enn det som i dag er regulert av integreringsloven.

Tobias Drevland Lund (R) [12:10:55]: Jeg takker for svaret, og la meg også benytte anledningen til å gratulere statsråden med ny statsrådspost.

Mange ukrainere har flyktet til eller har blitt hentet til Norge av venner og familie som allerede er bosatt i Norge, og er i den forstand allerede i en integreringssituasjon og har et nettverk. Det er bra. Da er det viktig at ukrainske flyktninger så raskt det lar seg gjøre, får muligheten til å komme ut i arbeid. I dag koster gebyret for å søke om arbeidstillatelse over 6 000 kr, og det kan være en høy terskel for mange å betale det når man kommer til et nytt land. Hvordan vil regjeringen tilrettelegge for at ukrainere kommer raskt i arbeid, og vil regjeringen vurdere f.eks. midlertidig å fjerne gebyret på søknad om arbeidstillatelse, i lys av situasjonen vi er i nå?

Statsråd Marte Mjøs Persen [12:11:43]: Det er, som representanten sier, mange som allerede er kommet. Mange av dem har kommet til mottak, mens noen bor hos venner og bekjente i private hjem. Vi skal ikke gjøre forskjell på noen. Det er viktig at alle som er her, skal få rettighetene, men også gjennomføre de pliktene som de har. Da er grunnleggende kunnskap i norsk språk og samfunnskunnskap en viktig del av det. Vi samarbeider tett med kommunene om dette, og vi skal følge situasjonen nøye. Vi skal også vurdere tiltak fortløpende for å se på dette. I utgangspunktet er det kommunene og mange frivillige organisasjoner som bistår i dette arbeidet. Jeg er veldig glad for at de ønsker det, og vil samarbeide tett med dem. Bosetting og integrering skjer lokalt. Derfor er det der vi skal følge det opp, i det sporet.

Tobias Drevland Lund (R) [12:12:43]: Jeg takker for svaret.

Over til noe annet: Fra forrige ekstraordinære flyktningmottak i Norge, i 2015 og 2016, husker vi at det kommersielle selskapet Hero var en av aktørene som virkelig slo seg opp og tjente gode penger på situasjonen. Ved utgangen av 2015 drev selskapet hele 70 mottak, og toppåret 2016 resulterte i 52 mill. kr i overskudd etter skatt. I Hurdalsplattformen heter det:

«Grunnleggende velferdstjenester skal ikke kommersialiseres, og en ny regjering skal kraftig redusere omfanget av kommersielle aktører i velferden.»

Jeg er sikker på at statsråden kjenner til dette. Jeg synes det er et godt sitat, for så vidt, men spørsmålene mine er: Hvordan tenkes målsettingen i Hurdalsplattformen å anvendes i lys av dagens situasjon? Har regjeringen en plan for å sikre at den pågående flyktningkri-

sen i Ukraina ikke ender opp med å bli en utbyttestefest for kommersielle selskaper som vil drive asylmottak?

Statsråd Marte Mjøs Persen [12:13:44]: Nå gjør IMDi nødvendige forberedelser innenfor sitt ansvarsområde, som følge av økte flyktningankomster. De er bl.a. bedt om å sørge for raskere og nødvendig kartlegging av tilretteleggingsbehov for ukrainere – hvilke nettverk de har i Norge, og hvilken kompetanse de har. Vi er i gang med dette arbeidet og har dialog med kommunene, bl.a. gjennom møter som skal være både i morgen og på fredag, og da er det viktig at vi lytter til dem når vi ser hvor de kan ta imot.

Så må jeg i og for seg dele intensjonen om at det er flyktningene vi skal hjelpe i denne situasjonen, og det skal vi følge opp, men jeg tror også at vi på en måte må se i øynene at vi kanskje er nødt til å bruke noe privat kapasitet. Det kommer an på behovet de kommende dagene og ukene.

Spørsmål 10

Frank Edvard Sve (FrP) [12:15:04]: «Den 4. oktober 2021 var det eit oppslag i NRK Møre og Romsdal der ferjeaksjonen i fylket skulle kaste Ap-politikar Per Vidar Kjølmoen av ferja dersom lovnaden om halvering av ferjetakstane ikkje vart innfridd. Frå nyttår kom det berre smular i kutt av ferjeprisane, og befolkninga i ferjefylka føler seg grundig forført. Det vart også lova gratis ferjer til samband med under 100 000 passasjerar, noko som heller ikkje er levert eller gjennomført.

Vil statsråden sikre at Kjølmoen ikkje må i havet, og når vert ferjeløfta innfridde?»

Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:15:44]: I spørretimen den 8. desember i fjor svarte jeg på et spørsmål som handlet omtrent om det samme, fra representanten Sve. Derfor blir svaret omtrent det samme som i desember i fjor.

Det er viktig å huske at utgangspunktet for det såkalte ferjeopprøret var at det hadde vært en stigning i prisene over år. Det var i den perioden da den foregående regjeringen – høyreregjeringen hvor Fremskrittspartiet var med i deler av perioden – hadde ansvaret. I Hurdalsplattformen står det at regjeringen har som mål at takstene på ferjesambandet totalt sett skal halveres i løpet av fireårsperioden sammenliknet med nivået fra den 1. januar 2021, og videre at det er staten som skal dekke kostnadene for dette. La oss derfor ha takstnivået 1. januar 2021 som utgangspunkt for ulike sammenlikninger, slik jeg gjør i det følgende.

I budsjettforslaget for 2022 la Solberg-regjeringen opp til å reversere deler av takstreduksjonen på 25 pst.,

som ble innført fra 1. juli 2021. Dette opplegget ville medført at man hadde fått en økning i ferjetakstene på 12,7 pst. ved nyttår. Solberg-regjeringen foreslo å bruke 483 mill. kr på å redusere ferjetakstene i sitt forslag til budsjett for 2022. Med vårt forslag til justering av budsjettet for 2022 ble ferjetakstene redusert med 11,7 pst. ved nyttår i riksveiferjedriften, og det ble lagt til rette for at fylkeskommunene kunne redusere takstene tilsvarende i fylkesveiferjedriften.

Takstene er nå 30 pst. lavere for de reisende enn nivået var 1. januar 2021. For å få til dette plusset Støre-regjeringen på med 489 mill. kr i statsbudsjettet for 2022. Med dette opplegget har vi tatt et vesentlig skritt mot å innfri målet i regjeringsplattformen om å halvere ferjeprisene i løpet av fireårsperioden.

Representanten Sve har også tatt opp spørsmålet om å innføre gratis ferje til øyer og trafikksvake samband. Til dette er det satt av 30 mill. kr i budsjettet for 2022, og regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett om hvordan vi skal bruke disse midlene.

Frank Edvard Sve (FrP) [12:18:13]: Eg trur vi er veldig klare over kva som står i Hurdalsplattforma, og kva som har vore grunnlaget for svaret frå statsråden, både tidlegare og no. Men for befolkninga og næringslivet som brukar ferjene kvar einaste dag, er det ein dramatisk situasjon, sett i lys av at straumprisane har gått til himmels, drivstoffprisane er skyhøge – over 23–24 kr per liter no – og ferjeprisane har ein reelt sett kutta med under 10 pst. samanlikna med 2021/2022. Vanlege folk og næringslivet måler kva dei betalar kvar einaste dag dei køyrer. I debattar i valkampen vart det òg lovd eit kutt på 50 pst. At ein då går tilbake til 1. januar 2021 etter det, er veldig spesielt, men vi registrerer det.

Vil regjeringa reelt sett kutte ferjeprisane med 50 pst., slik at folk vil merke det ut ifrå det nivået som dei til kvar tid har?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:19:12]: Både representanten Sve, undertegnede og Stortinget har hele tiden diskutert reduksjoner i ferjeprisene med utgangspunkt i 1. januar 2021. Således er også vårt ferjeløfte utformet i valgkamp, og således er også Hurdalsplattformen utformet. Vi har konkret brukt nesten 0,5 mrd. kr for å komme et skritt i retning av det målet. Det er ganske bra, og det burde også representanten Sve anerkjenne at det er. Det har ført til at vi har nærmet oss en reduksjon på 12 pst. målt mot nivået fra før nyttår i år. Det betyr at det fortsatt er noe å gjøre for at ferjeløftet skal innfris, men vi er godt i gang.

Frank Edvard Sve (FrP) [12:19:58]: Maritim Forening har laga ein stor handduk til representanten

Kjølmoen kor det står at viss ein ikkje innfrir dei 50 prosentane, hamnar han i sjøen. Faren for at han hamnar i sjøen, er tydelegvis veldig stor, for ein reknar framleis frå 1. januar 2021, og då trur eg vi får vente i spenning på kva som skjer der.

Eg har eit spørsmål om ferjeavløysingsprosjekt. Det er ei rekkje område som får fastlandssamband med ferjeavløysingsprosjekt, med grunngeving i ferjetakstane som har vore. Vil statsråden sjå på takstane og ferjeavløysingsmodellen i lys av at ferjetakstane også vil gå ned? Det vil dei gjere, og det er bra at dei går ned, men vi er ueinige om nivået. Vil statsråden sjå på ferjeavløysingssystemet opp mot kutt i ferjeprisane?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:20:52]: Jeg registrerte i hvert fall at Sve nå ga oss anerkjennelse for å redusere ferjeprisene, og det synes jeg er et positivt skritt på veien.

Så har jeg lyst til å kommentere at selv om jeg nok personlig kunne hatt stor glede av å se representanten Kjølmoen bade, tror jeg ikke det er et godt nok argument for ikke å holde ferjeløftene våre, som vi har tenkt å innfri.

Spørsmål 11

Olve Grotle (H) [12:21:30]: «Høgre, Venstre og Kristeleg Folkeparti la inn rv. 15 Strynefjellet (ny tunnel) i sitt framlegg til NTP, med 500 mill. kr til oppstart i første periode. Arbeidarpartiet, Senterpartiet og andre parti har òg sagt at dei støttar prosjektet med oppstart i første periode. I Loen den 11. februar 2022 opplyste Statens vegvesen at planlegginga først skal starte opp i 2025. Det er for seint til å kome i gang med tunnelbygging i første periode av NTP.

Vil statsråden nå sørge for at planlegginga kan framskundast, slik at tunnelbygginga kan kome i gang i første periode?»

Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:22:12]: Når det gjelder forslaget om å prioritere ny rv. 15 nå, vil jeg først bemerke at det i Nasjonal transportplan bare er navngitt prosjekter som starter opp de første seks årene av planperioden. Samtidig er det også satt av en pott med midler som ikke er fordelt de siste seks årene av perioden.

Utfordringer og ambisjoner for transportkorridorene er presentert i stortingsmeldingen. Statens vegvesen skal, med utgangspunkt i de utfordringer, mål og økonomiske rammer som er omtalt i NTP, utvikle strategier og planer for nye investeringer som løser utfordringene på best mulig måte.

Det er utarbeidet en KVV for rv. 15 Strynefjellet. Videre er det gjennomført en ekstern kvalitetssikring, KS1,

og regjeringen la i 2018 til grunn at konsept B1, med tunnel fra Skåre til Breidalen og en arm til Geiranger, skal legges til grunn for den videre planleggingen av rv. 15 Strynefjellet.

Prosjektet er ikke omtalt i NTP. Det er likevel opp til Statens vegvesen selv å vurdere hvilke prosjekter de skal sette i gang planlegging av etter plan- og bygningsloven innenfor rammene av Nasjonal transportplan.

Den 8. februar i år offentliggjorde Statens vegvesen sin gjennomføringsplan for 2022–2027 for Nasjonal transportplan 2022–2033. I planen inngår det et planleggingsprogram som viser alle prosjekter som skal planlegges etter plan- og bygningsloven. Her er rv. 15 Strynefjellet omtalt i oversikten over planlegging av riksveiprosjekter for perioden 2022–2077 med forventet planaktivitet i 2024. Statens vegvesen gjør oppmerksom på at prosjekter som ligger med planoppstart etter 2022, kan både utsettes og framskyndes, og at prosjekter kan tas ut og nye kan komme inn. Strekningen er dessuten omtalt som et aktuelt prosjekt med oppstart i siste seksårsperiode.

I behandlingen av Nasjonal transportplan 2022–2033 ble det fremmet et forslag om å prioritere en rekke prosjekter utover den porteføljen som lå inne i stortingsmeldingen. I tillegg har også Stortinget gitt oss i oppdrag å vurdere veiporteføljen i Nasjonal transportplan. Jeg mener det er naturlig å se disse tingene i sammenheng og også se på de veiprosjektene som et flertall støttet i merknader i stortingsbehandlingen av Nasjonal transportplan i denne gjennomgangen. Jeg vil komme tilbake til Stortinget etter at vi har foretatt den gjennomgangen.

Jeg vil til slutt minne om at det ikke foreligger noen samlet enighet om Stortingets innstilling til NTP som peker på både utvidelse av antall veiprosjekter og hvordan disse skal finansieres.

Olve Grotle (H) [12:25:12]: Eg er klar over den saksgangen som statsråden har gått igjennom, og at Strynefjellet ikkje reint faktisk er nemnt ved namns nemning i NTP-en. Eg er også klar over at skal ein setje i gang planlegging, må det kome av eit anna grunnlag ut frå dei rammene som Statens vegvesen sjølv har, og ikkje minst eit signal frå statsråden, om ein skal kunne kome i gang med bygginga innan første periode i er i ferd med å løpe ut.

Den gjennomgangen som statsråden hadde, er i grunnen berre ein gjennomgang av dei faktiske forholda og korleis praksis og regelverk er. Men spørsmålet, om statsråden vil gje eit signal til Statens vegvesen om å framskande dette slik at ein kan starte bygginga i første periode, har statsråden ikkje svart på. Difor spør eg igjen:

Vil statsråden ta initiativ til at ein kan framskude planlegginga slik at bygginga kan skje i første periode?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:26:15]: Jeg er ikke enig i at jeg ikke svarte på det, for avslutningsvis i mitt innlegg refererte jeg til at regjeringen har fått et oppdrag fra Stortinget om å gå igjennom veiporporteføljen med utgangspunkt i at man skal sikre at vi når klimamålene våre og at vi har riktig innretning og riktig grense for firefeltsvæier etc. I den sammenheng har jeg ved en rekke anledninger signalisert til Stortinget, også her, at vi da vil gå igjennom disse prosjektene som det er flertallsmerknader bak, og se hvorvidt de skal inn i porteføljen, eller hvorvidt det skal gjøres omprioriteringer.

Olve Grotle (H) [12:26:46]: Kan statsråden seie kva tid vi då vil kunne få eit meir konkret svar som nettopp går på om ein kan framskude planlegginga av rv. 15 Strynefjellet?

Statsråd Jon-Ivar Nygård [12:27:04]: Jeg vil ikke nå gi en nøyaktig tidsangivelse på det, men vi skal gi et oppdrag til Statens vegvesen på dette feltet, og så vil vi komme tilbake til Stortinget på egnet måte når det er modent.

Spørsmål 12

Presidenten: Dette spørsmålet er fra representanten Ola Elvestuen fra Venstre til olje- og energiminister Terje Aasland, som vi da kan ønske velkommen til Stortinget som statsråd.

Ola Elvestuen (V) [12:27:33]: Jeg vil også begynne med å gratulere statsråden med posisjonen som statsråd innenfor et felt som han kjenner veldig godt. Det er jo ikke noe overgangstid, så da er spørsmålet:

«Den siste uken har vist at energipolitikk også er sikkerhetspolitikk. Regjeringen har satt ned en energikommisjon som hovedsakelig skal se på nasjonale forhold i energipolitikken, men som ikke skal legge vekt på hvordan vår energipolitikk her hjemme påvirker landene rundt oss.

I lys av det nye sikkerhetssituasjonen i Europa, er det aktuelt for statsråden å utvide mandatet til energikommisjonen til også å vurdere norsk energipolitikk påvirkning på sikkerhetspolitikken i Europa?»

Statsråd Terje Aasland [12:28:16]: Aller først: Tusen takk for gratulasjoner, både fra representanten Elvestuen og fra presidenten. Det setter jeg stor pris på.

Bakteppet som nå utspiller seg, er meget dramatisk. De siste ukene har vi sett at den kritiske og svært bekymringsfulle situasjonen i Ukraina i stor grad påvirker ener-

gimarkedene. Krigen har allerede gitt utslag på energi- og kraftprisene, både i Europa og i resten av verden. Det er ingen tvil om at både kraftsystemet vårt og nasjonale forhold i energipolitikken påvirkes av forhold i landene rundt oss. Det vil vi legge til grunn for enhver analyse vi kommer til å ta om kraftmarkedet og energipolitikken i tiden framover.

Vi er i tett kontakt med våre naboland, venner og allierte om energisituasjonen, og Norge har, som representanten Elvestuen også vet, tradisjonelt et godt energisamarbeid med landene i EU, og med Storbritannia og USA. Vi opplever nå at dette egentlig er sterkere enn noen gang. Tillit betyr faktisk mye.

Situasjonen vi står i, viser også hvor viktig det har vært med godt samarbeid over tid. Dette er noe regjeringen selvfølgelig vil videreføre.

Regjeringen har oppnevnt en energikommisjon med et bredt mandat. Overordnet skal energikommisjonen vurdere hvordan Norges kraftforsyning på lang sikt vil påvirkes av energimarkedene i rask endring. Tillit mellom land i den forbindelse og hvordan en også vurderer det sikkerhetspolitiske aspektet, vil selvfølgelig komme til uttrykk i den typen vurderinger. Vi skal også se på perspektivet for forbruksutviklingen av kraft og det realpolitiske potensialet for ny samfunnsøkonomisk lønnsom kraftproduksjon.

Kommisjonen skal også se på perspektivet for forsyningssikkerhet og sentrale interessemotsetninger i energipolitikken. En av hovedoppgavene til kommisjonen vil være å vurdere hva som er de grunnleggende dilemmaene i norsk energipolitikk fram mot 2030 og 2050, og hvordan ulike politiske valg kan påvirke den langsiktige utviklingen i norsk kraftforsyning. Disse vurderingene skal bl.a. skje på grunnlag av et oppdatert faktagrunnlag fra evalueringen av kraftsituasjonen i 2021 og 2022. Jeg mener mandatet på en egnet måte dekker energipolitiske hensyn vi vil stå overfor i tiden som kommer, og hvordan dette slår ut i den dramatiske situasjonen vi nå befinner oss i.

Som representanten Elvestuen er inne på, vil erfaringen vi nå gjør oss i den dagsaktuelle situasjonen i Europa, også påvirke hva som vil være viktige energipolitiske tema framover. Jeg ser derfor ikke for meg behovet nå for å endre mandatet til energikommisjonen. Mandatet dekker bredt og tar opp flere av de viktigste dilemmaene vi nå står overfor.

Ola Elvestuen (V) [12:31:04]: Jeg takker for et grundig svar.

Jeg er helt enig i at det er et veldig bredt mandat og spekter som man må se på – og det gjøres, det er ikke noen tvil om det – og særlig hvordan den nye situasjonen påvirker markedene hos oss. Det er egentlig bare ett

perspektiv som jeg vil be om å få litt tydeligere svar på. Det dreier seg ikke bare om hvordan dette påvirker norsk energipolitikk eller vårt system, men om at vi nå har et Europa som aktivt skal avslutte sin avhengighet av russisk gass. Vil det da være i energikommisjonens mandat hvordan Norge mest aktivt kan bidra til at Europa klarer å avslutte denne avhengigheten så raskt som mulig, at det er en proaktiv vilje, og hvordan vi kan bidra til å gjøre det?

Statsråd Terje Aasland [12:32:11]: Jeg er enig med representanten Elvestuen i at Norges opptreden i den situasjonen vi nå befinner oss i, betyr veldig mye. Vi skal være forutsigbare, langsiktige og troverdige energileverandører til Europa, slik at de, i den grad de får muligheten til det nå, løsriver seg fra avhengigheten knyttet til den ekstreme situasjonen i Ukraina og opp mot russiske energileveranser. Stabilitet og tillit er helt vesentlig, og det å se det bildet i sammenheng med hvordan energimarkedene vil utvikle seg i tiden framover, er allerede innenfor energikommisjonens mandat. Så jeg mener det vil være naturlig at energikommisjonen vurderer sikkerhetsbildet i Europa, hvordan vi også skal tilnærme oss den situasjonen. Jeg mener det er et veldig betydelig politisk ansvar å ta for å bidra til at Europa kan løsrive seg fra den avhengigheten som er knyttet til Russland.

Ola Elvestuen (V) [12:33:16]: Det kan jo også bli politiske uenigheter her, bl.a. en diskusjon om hybridkabler og overføringskabler, som vil være en del av dette.

Det siste spørsmålet gjelder det som kommisjonen også må ha med seg, som er de klimamålene som vi samtidig skal nå. FN's klimarapport fra forrige uke viser at alvoret er enda større enn det som har vært rapportert tidligere. Nå har vi en diskusjon om utslippskutt på sokkelen. Mitt spørsmål blir egentlig ikke hvordan det skal gjøres, men om statsråden holder fast ved at vi skal nå de forpliktelsene vi har levert inn, både med klimaavtalen med EU og det vi har meldt inn overfor FN, og også det som ligger i Hurdalsplattformen, og vedtaket i Stortinget om 50 pst. reduksjon på sokkelen og 55 pst. reduksjon i den norske økonomien.

Statsråd Terje Aasland [12:34:19]: Jeg er egentlig glad for spørsmålet, for jeg har lyst til å stadfeste veldig tydelig i en veldig alvorlig situasjon at klimaforpliktelsene som Norge har påtatt seg, og det som står i Hurdalsplattformen, står fast. Vi skal kutte klimagassutslippene med 55 pst, og vi skal kutte utslippene fra norsk sokkel med 50 pst. Det gir oss en mulighet i det bildet som foreligger nå, både til å utvikle ny industri knyttet til flytende havvind og ikke minst produsere mer forny-

bar energi i tiden framover. Nå har vi akkurat startet opp med Sørlege Nordsjø II og valgt en løsning med kraft til land. Det synes jeg er riktig, og så skal vi utvikle det havvindpotensialet på en god måte. Vi får straks en utredning om strømmettet i tilknytning til det.

Det viktigste bidraget vi kan gjøre nå som nasjon og en betydelig energileverandør til Europa, er å være troverdig i de spørsmålene vi allerede har forpliktet oss til. Det er å være en troverdig leverandør av gass i fortsettelsen, samtidig som vi fortsetter det gode elektriske samarbeidet, for å bruke det uttrykket, når det gjelder kraftutveksling osv.

Spørsmål 13

Bård Hoksrud (FrP) [12:35:38]: «I mai 2021 valgte et enstemmig storting å slutte seg til Fremskrittspartiets forslag om å sikre nasjonal produksjon av legemidler. Samme måned ble det også vedtatt å sikre nasjonal produksjon av smittevernustyr. Med dagens trusselbilde i Europa blir dette stadig mer aktuelt og viktig. Likevel ser vi flere norske produsenter som nå legger ned produksjonen. Dette kan bety at mange menneskeliv står i fare ved en eventuell krisesituasjon.

Hvordan har statsråden tenkt å følge opp stortingsvedtakene?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:36:05]: Regjeringen ønsker å utrede etableringen av et nasjonalt farmasieselskap og har ambisjoner for utvikling av norsk helsenæring og -industri. Samtidig må helsetjenesten i Norge, som i Europa, forholde seg til regelverk for offentlige anskaffelser og for statsstøtte ved innkjøp. I det inngår også forbud mot diskriminering av leverandører på bakgrunn av nasjonalitet.

Markedet og forsyningslinjene for legemidler er globale. Vi trenger internasjonalt samarbeid for å sikre nasjonal tilgang i en beredskapssituasjon. Koronakommisjonen anbefalte at internasjonalt samarbeid om legemiddelberedskap i Norden og i Europa burde styrkes.

Norge har, som våre naboland, vært tett knyttet til den europeiske håndteringen av pandemien. Det foreligger nå en rekke nye regelverk og initiativer som vil styrke den felleseuropeiske beredskapen. I det inngår også etablering av den nye helseberedskaps- og krisehåndteringsmyndigheten, HERA. HERA skal både operere i beredskapsmodus og stå klar til å håndtere en krise. HERA får da det helhetlige ansvaret for at det utvikles, produseres, anskaffes og distribueres nødvendige medisinske tiltak til å dekke våre samlede behov. Det kan være alt fra legemidler og vaksiner til medisinsk utstyr.

Når våre nærmeste samarbeidspartnere nå går sammen om kraftfulle løsninger for å sikre tilgang til kritiske innsatsfaktorer i en framtidig krise, er det avgjørende for vår nasjonale beredskap at Norge ikke blir stående utenfor. Dagens trusselbilde gjør det enda tydeligere. Regjeringen arbeider derfor aktivt for å delta i det europeiske samarbeidet om helseberedskap og kriserespons og slik ivareta befolkningens behov.

Ambisjonene om styrket europeisk beredskap som ligger i HERA, vil også innebære utvikling av helsenæringen i Europa og i Norge. Det vil også bety muligheter for bærekraftige produksjonsbedrifter i Norge. Finansieringen av arbeidet kommer gjennom programmene som Norge deltar i, som EU4Health og Horisont Europa. Det er viktig at norske aktører følger med på utlysninger i regi av disse programmene. Her i Norge ønsker vi å utforske hvordan norske leverandører kan være med og selge sine produkter i Norge og i Europa.

Bård Hoksrud (FrP) [12:38:56]: Jeg kommer fra et fylke hvor det er en bedrift som driver med legemiddelproduksjon, som nå står i en svært kritisk situasjon. 80 ansatte risikerer å miste jobben sin fordi morselskapet har gått konkurs. Jeg har hørt noe av den samme argumentasjonen til statsråden før. Det var den samme som jeg fikk på et skriftlig spørsmål om denne problematikken. Man har sagt at man ønsker å jobbe for å sikre nasjonal legemiddelproduksjon i Norge. Vi har ikke så mange legemiddelprodusenter i Norge per i dag, men Stortinget er veldig tydelig på at man ønsker å styrke det. Jeg opplever at det eneste statsråden viser til, er det europeiske samarbeidet og de ordningene som er der. Det er jo ikke det som gjør at flere velger å satse i Norge. Da må man være offensiv. Vi har hatt en stortingsmelding om helsenæringen der det var veldig tydelig at man ønsker å jobbe med det. Da vil jeg utfordre statsråden: Tror man at man kommer til dette med luft og kjærlighet? Hvilke konkrete tiltak ser statsråden for seg må komme for at vi skal få folk til å etablere den typen produksjon i Norge?

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:40:02]: Bedrifter som selger legemidler og smittevernutstyr, trenger kunder. De trenger noen som kjøper produktene deres. Nå står vi i en fase av pandemien der en stor del av Norges befolkning har fått en tredje vaksinedose, som et eksempel. Alle vaksinene som er satt i Norge, er produsert i Europa, så vi er nødt til å se dette i en internasjonal sammenheng. Bedrifter i representanten Hoksruks hjemmeområde kan ikke bare selge produktene sine til Norge. Det blir for lite. Da blir det heller ikke noe å leve av. Vi er nødt til å få til dette i et europeisk samarbeid. Det vil være i bedriftenes interesse. Det vil være i innbyggernes interesse fordi det gir oss forutsigbarhet og

tryggere forsyningslinjer, og det mener jeg er riktig spor. I tillegg ønsker vi å se på om et nasjonalt farmasieselskap kan være en operatør som også kan bidra til samarbeid med bedrifter i Norge.

Bård Hoksrud (FrP) [12:41:08]: Jeg har ikke sagt noen ting om at man ikke skal ha samarbeid med resten av Europa, men jeg mener det er kritisk at vi sørger for også å ha norske produsenter. Flere av de norske produsentene har enten lagt ned eller er i ferd med å vurdere å legge ned produksjonen sin. Det kom 200 mill. kr for å sikre beredskap i Norge, og da tenkte mange av disse produsentene – for som statsråden sa, trenger de å ha noen å selge produktene til – at noen av de pengene skulle gå til å sikre at vi fortsatt har den nasjonale produksjonen, f.eks. av smittevernfrakker, av munnbind og av andre ting. Bedrifter som Sfactor, Innovern, ASAP og andre – det er ikke veldig mange i Norge – trenger å ha noen å selge produktene til og å være sikre på at de får solgt noen av produktene sine. Da kan man også konkurrere med andre. Da må man ha en beredskapsavtale.

Jeg opplever at statsråden og regjeringen er veldig bakpå. Hvorfor er man ikke mer offensiv og prøver å få til noen avtaler som sikrer at man har en viss produksjon? Vi så det under pandemien da det var tomt i hele Europa og i verden. Da trengte vi det utstyret.

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:42:13]: Vi jobber med å sikre produksjon også i en krisehendelse som en beredskap, men vi gjør det i et europeisk samarbeid. Det vil være en stor fordel også for norske produsenter, for da vil de ha større adgang til markedet.

Jeg synes vi snakker lite grann forbi hverandre, representanten og jeg. Vi må utvikle en konkurransedyktig og god helsenæring i Norge, og det betyr at de må kunne selge produktene sine både til norsk helsetjeneste og til andre lands helsetjenester, og at de kan mobilisere produksjon i en krise. Under pandemien skjedde det at norske myndigheter gjennom Helse Sør-Øst, som fikk et hovedansvar, inngikk noen direkte anskaffelser. Det var begrunnet i en krisesituasjon. Lovmessig ville ikke det stå seg i en normalsituasjon, men her prøver vi (presidenten klubber) å utforske handlingsrommet.

Presidenten: Presidenten minner om at når tiden er ute, skal en ikke ta ny sats.

Spørsmål 14

Marian Hussein (SV) [12:43:29]: «Regjeringen har i Hurdalsplattformen slått fast at de skal nedsette et ut-

valg som skal se på abortlovens bestemmelser, oppfølgingen av kvinner som tar abort, og alternativer til dagens abortnemnder. Et viktig moment for SV er at kvinnebevegelsen er representert.

Hvilke planer har regjeringen for når utvalget skal settes ned, om det vil være et lovutvalg, og når utvalget skal levere sin rapport?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:44:00]: Jeg er glad for at SV støtter regjeringens vurdering av at det er behov for å nedsette et utvalg som skal se på abortloven og oppfølging av kvinner som tar abort.

Som representanten Hussein er kjent med, har regjeringen i Hurdalsplattformen bestemt at vi skal sette ned et utvalg som skal se på abortlovens bestemmelser, oppfølging av kvinner som tar abort, og alternativer til dagens abortnemnder. Sammensetning av utvalg og frist for å levere henger tett sammen med hva utvalget får i oppdrag å utrede. Mandatet, sammensetning av utvalget og en tidsfrist vil vi gå ut med så snart alle elementene er på plass. Jeg tar sikte på at det skal skje i løpet av våren.

Marian Hussein (SV) [12:44:53]: I går var det ca. 10 000 kvinner i Oslo som gikk i 8. mars-toget. Hovedparolen mange gikk under, var å fjerne nemndene: «Abort er kvinners valg – avskaff nemndene nå!»

Vi vet av erfaringer fra land med et mer liberalt regelverk at det ikke er flere senaborter. Denne debatten handler derfor kun om hvem som skal bestemme, om det er kvinnen eller nemndene, og abortnemndene er en mistillit mot kvinner og kontroll over kvinnekroppen satt i system.

Jeg hører at statsråden sier at de skal gjøre det i løpet av våren, men hadde ikke dette vært en gladmelding å gå ut med i forbindelse med 8. mars? Kan statsråden være litt mer tydelig på når i vår? For nå er vi jo i mars, og det er ikke lenge til våren er over og vi går offisielt over til sommer.

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:45:57]: Det hadde selvsagt vært en veldig fin nyhet å gå ut med 8. mars. Representanten Hussein er nok sikkert klar over at i Hurdalsplattformen står det også en formulering om at de to partigruppene til regjeringspartiene skal stilles fritt i en votering om endringer i abortloven. Det er ikke en del av Hurdalsplattformen. Bakgrunnen for det er at Arbeiderpartiet og Senterpartiet har litt ulike holdninger i dette spørsmålet. Min oppgave som statsråd for en regjering som springer ut av disse to partiene, er å legge fram dette mandatet, sette sammen dette utvalget og gi et oppdrag for hva slags tidsfrist de skal jobbe etter. Det ønsker jeg å få gjort så fort som mulig.

Marian Hussein (SV) [12:46:52]: Abortnemndene er bygget på gammeldags overformynderi og har utspilt sin rolle, slik SV og Arbeiderpartiet er enige om, og jeg tror det er veldig mange andre representanter i denne sal som er enige med oss. Vi i SV ønsker et samfunn der kvinnene er frie, og at det er de som bestemmer, og alle barn som kommer til verden, skal være ønsket og velkommen. Norge har Nordens strengeste abortlovgivning. Når ser statsråden for seg at regjeringen kan levere en sak til Stortinget, slik at vi får realisert lovnaden om å fjerne nemndene?

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:47:32]: Jeg håper å få satt ned et utvalg som skal jobbe effektivt og godt med viktige problemstillinger for å modernisere en lov som vi har hatt i 40 år, og som har vært viktig, men som Hurdalsplattformen veldig konkret sier at vi skal utrede endringer av. Jeg er helt enig med representanten Hussein om nemndenes plass i 2022, men jeg må forholde meg til det oppdraget jeg har som statsråd. Jeg prøver å jobbe så fort som mulig, sånn at Stortinget kan få behandle dette.

Spørsmål 15

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [12:48:25]: «Barn med cerebral parese fra hele landet får i dag tilgang til intensiv trening hos Barnas Fysioterapisenter i Bergen. Da senteret ble godkjent som fritt behandlingsvalgsleverandør, fikk barnas foreldre/foresatte dekket utgifter til reise og opphold og kompensasjon for tapt inntekt.

Hvordan vil statsråden sikre at dette viktige landsdekkende tilbudet om intensiv behandling for barn kan fortsette, og at det eventuelt ikke kun blir tilgjengelig for familier med god økonomi?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:49:00]: Denne regjeringen vil avvikle godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg. Bakgrunnen er at vi ikke ønsker ordninger som styrker private aktører på bekostning av de offentlige sykehusene. Vi vil at sykehusene skal være åpne for samarbeid med gode partnere, men at det må skje på vår felles helsetjenestes premisser.

Stiftelsen Barnas Fysioterapisenter har ett av sine tilbud finansiert gjennom godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg. Tilbudet omfatter intensiv trening av barn med vesentlig nedsatt funksjonsevne som skyldes medfødt eller tidlig ervervet hjerneskade.

Departementet hadde nylig møte med ledelsen ved Barnas Fysioterapisenter og et foreldrepar som fortalte om gode erfaringer med tilbudet til sin datter. Foreldrene fortalte også om bekymring for framtidig tilbud til

datteren sin, som har hatt mange behandlingsopphold ved Barnas Fysioterapisenter.

Regjeringen vil videreutvikle det gode samarbeidet med ideelle aktører i helse- og omsorgssektoren om langsiktige avtaler, basert på kvalitet i det tilbudet som gis. Pasienter skal fremdeles ha rett til å velge mellom ulike offentlige sykehusstilbud, og denne retten skal også gjelde behandlingssteder som har avtale med de regionale helseforetakene.

Vi skal gjennomføre avviklingen av fritt behandlingsvalg på en forsvarlig måte. Vi vil legge vekt på hensynet til pasientene som er under behandling hos fritt behandlingsvalg-leverandører, særlig de som har et lengre behandlingsforløp.

Derfor har jeg valgt å varsle at vi tar sikte på å avvikle ordningen fra 2023, slik at sykehusene får tid til å forbedre seg og eventuelt utvide kjøpene fra private. Vi vil komme tilbake til detaljene i høringsnotatet vi jobber med. Høringen vil gi mulighet for de godkjente virksomhetene og brukerne til å uttale seg og komme med innspill.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [12:51:02]: Takk for svaret.

Når det gjelder realitetene for de familiene vi her snakker om, er det sånn at før Barnas Fysioterapisenter ble innlemmet i fritt behandlingsvalg, var det ikke et tilbud for alle. Det var et tilbud for dem som kunne klare å dekke kostnadene, hvis man da ikke bodde i Bergen og omegn og var så heldig at man visste om det. Det som er utfordringen, er at her kommer barn fra hele landet til Bergen for å trene intensivt. De bør ha med seg foreldrene sine. Det vil ikke være enkelt hvis man ikke får dekket opphold, slik man i dag får gjennom ordningen. Jeg synes fortsatt det er veldig vanskelig å forstå hvordan Barnas Fysioterapisenter skal kunne inngå avtaler med alle helseforetak i hele Norge, når disse barna i dagens ordning veldig enkelt og ubyråkratisk gjennom fritt behandlingsvalg får tilbudet.

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:52:06]: Vi har tilbud i helsetjenesten som er sentralisert, både regionalt og nasjonalt, så jeg ser ikke de samme utfordringene som Tone Trøen gjør. Vi har sagt at vi skal gå i dialog med de behandlingsinstitusjonene som fyller et behov, og se på løsninger. Dette er en aktør som har hatt avtale med Helse Vest før godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg ble innført, og så har de ett av tilbudene sine gjennom den såkalte fritt behandlingsvalg-ordningen, som vi ønsker å avvikle. Da er det riktig av oss å gå i dialog med aktøren. Det er et oppdrag vi har gitt til de regionale helseforetakene. Vi har også gitt et oppdrag om å se på nasjonale tilbud innenfor avtaleregimet som de regionale helseforetakene bruker overfor private.

Tone Wilhelmsen Trøen (H) [12:53:09]: Dette er ikke utfordringer som bare jeg ser. Dette er utfordringer som jeg fikk presentert av foreldre og barn da jeg besøkte Barnas Fysioterapisenter for bare et par uker siden. Jeg så hvordan Live og Michelle trente, og foreldrene og Live fortalte hva det betød for henne i hennes hverdag. Det som er et paradoks, er at vår felles offentlige helsetjeneste ikke gir dette tilbudet, og mange av de barna og foreldrene som er ved Barnas Fysioterapisenter i Bergen, får ikke det tilbudet lokalt. Derfor er ordningen fritt behandlingsvalg deres mulighet for å komme til et kompetent sted som gir dem akkurat den treningen som barna trenger. Det er derfor jeg noen ganger kjenner på en sånn tristhet over at statsråden tenker at fritt behandlingsvalg ikke er egnet for en god helsetjeneste. Her ser vi at det er nettopp denne ordningen som gir disse barna det tilbudet de trenger – uavhengig av hvor de bor, uavhengig av hvor god råd foreldrene har.

Statsråd Ingvild Kjerkol [12:54:17]: Her synes jeg representanten Trøen generaliserer veldig, både når det gjelder hva statsråden skal ha sagt og ment, og hva som er realitetene. Vi har også møtt foreldrepar og aktøren det her snakkes om, og synes de gjør en god og formidabel jobb. De har levert god behandling gjennom avtale med Helse Vest i mange, mange år. Hvis ikke høringsregjeringen hadde innført privatiseringsreformen fritt behandlingsvalg, ville det også vært en veldig aktuell diskusjon om ikke dette skulle ha blitt et nasjonalt tilbud som ga muligheter for barn i andre deler av landet. Men å framstille det som at vi ikke bryr oss om pasientene, synes jeg ikke er et debattnivå som tjener saken. I vår felles helsetjeneste skal alle få god hjelp – den hjelpen de trenger ut ifra sitt utgangspunkt.

Spørsmål 16

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:55:36]: Mitt spørsmål går til landbruksministeren og er som følger:

«Ønsker statsråden å bidra til at den nye klimakalkulatoren utvikla av mange aktører i norsk landbruk raskast mulig blir tatt i bruk av flest moglege bønder og lagd til grunn for arbeidet med klimakutt i norsk landbruk, eller er statsråden samd med Norsk Bonde- og Småbrukarlag i at klimakalkulatoren er lite ønskjeleg, i praksis ei «grønvasking» av ein uønskt landbrukspolitikk og dermed ikkje bør satsast på vidare?»

Statsråd Sandra Borch [12:56:08]: Organisasjonene i jordbruket inngikk en klimaavtale med regjeringen Solberg i juni 2019, og jordbruket var blant de første næringene i Norge som inngikk en slik avtale. Der er det satt mål om at utslippene skal reduseres, og oppta-

ket av karbon skal økes tilsvarende 5 millioner tonn CO₂ for perioden 2021–2030. Klimaavtalen med jordbruket ligger til grunn også for denne regjeringen, og i Hurdalsplattformen presenterer vi en ambisiøs klimapolitikk, og vi vil innføre konkrete mål for utslippskutt for hver enkelt sektor og næring i Norge.

Klimasatsingen i jordbruket er viktig. Det skal arbeides for reduserte utslipp og for å øke lagringen av karbon, samtidig som det ikke skal gå ut over matproduksjonen. Norsk jordbruk skal produsere det forbrukeren etterspør, som det er grunnlag for å produsere i Norge. Et viktig prinsipp er derfor å redusere utslipp per produserte enhet.

Da blir klimakalkulatoren viktig. Det var jordbruket selv som initierte arbeidet med klimakalkulator, og utviklingen av kalkulatoren startet allerede i 2016. Hele bredden av landbruksnæringen står bak klimakalkulatoren, med eiere fra både samvirkene og det private. Hensikten med klimakalkulatoren er at bonden skal få oversikt over utslipp på sin gård og hvilke muligheter som finnes, både for å redusere utslipp og for å binde karbon, gjennom ulike valg i driften.

Klimarådgivning er viktig når bonden tar i bruk klimakalkulatoren, og gjennom de regionale miljøprogrammene i jordbruksavtalen er det nå utviklet en tilskuddsordning for at bonden kan søke tilskudd for å få gjennomført klimarådgivning på nettopp sin gård. Målet er at så mange norske bønder som mulig tar i bruk i kalkulatoren og får gode råd om hva som er gode klimatiltak på sin gård.

Og ja, det er rett som representanten Bjørlo sier; det er større utslipp fra noen produksjoner enn fra andre. Sånn vil det også fortsatt være, og den ene typen produksjon skal ikke utelukke den andre. Klimakalkulatoren skal først og fremst være et verktøy for at bonden skal kunne gjøre gode valg på sin gård, sånn at utslippene fra produksjonen på gården blir lavest mulig. Hensikten med kalkulatoren er altså ikke å sette ulike produksjonsformer opp mot hverandre.

Avslutningsvis må jeg understreke betydningen av at jordbruket får dokumentert effekt av de tiltak som faktisk gjennomføres i jordbruket, og som faktisk virker. Da er en sånn klimakalkulator et svært viktig verktøy.

Alfred Jens Bjørlo (V) [12:59:00]: Eg takkar statsråden for svaret. Eg vil fyrst seie at eg er veldig glad for at statsråden er så tydeleg på at klimakalkulatoren er eit godt og viktig verktøy for dei store omstillingane landbruket no skal igjennom. Det er viktig, men tida går lynande raskt fram mot 2030 og dei tøffe klimakuttmåla vi har for heile samfunnet og heile Europa.

Det er no to år sidan Landbrukets klimaplan blei lagt fram. I den planen var klimakalkulatoren eit av dei

viktige verktøya som blei heva fram, og eg må seie det uroar meg litt at vi no, to år etterpå, plutselig ser at det endå går føre seg diskusjonar. Det er ueinigheit mellom dei to store organisasjonane om dette i det heile er eit godt tiltak. Det kjem fram at dette var eigentleg Bonde- og småbrukarlaget imot heile vegen, dei har ikkje trua på det. Og det gjer meg uroleg når to av dei ti åra vi har på oss, har gått, og det endå berre er full krancling internt i landbruket om den planen ein la fram for to år sidan.

Så kva vil statsråden gjere for å forsikre seg om at landbruket står ved klimaplanen og følgjer opp dei klimamåla som der er sette?

Statsråd Sandra Borch [13:00:05]: Først vil jeg si at landbruket allerede gjør mye, og jeg vil igjen understreke at landbruket faktisk er den eneste næringen i Norge som har en forpliktende avtale med staten om kutt i klimautslipp. Det er viktig, og det er bra.

Så har landbruket også sagt at man har manglet verktøy. Fordi forrige regjering ikke la noe verktøy i den verktøykassen, har denne regjeringen etter kort tid sagt at vi skal etablere Bionova, som skal være landbrukets verktøykasse, nettopp for å kunne gjennomføre viktige klimatiltak på egen gård, og ikke minst at man har en klimarådgivning som også bidrar til at bonden får hjelp til å gjøre de riktige valgene. Så regjeringen jobber nå i startfasen med å finne ut hva Bionova skal være og hvordan det skal organiseres. Jeg er veldig glad for at vi har prioritert det allerede i budsjettet nå, og det kommer til å bli et viktig arbeid framover.

Kari Henriksen hadde her overtatt presidentplassen.

Alfred Jens Bjørlo (V) [13:01:10]: Det er heilt rett at landbruket skal ha stor honnør for å ha inngått ei avtale om klimakutt. Det synest eg er veldig, veldig bra. Det skal òg seiast at landbruket er kanskje ei av dei større næringane der staten ikkje har gått inn med direkte tiltak i form av avgifter og økonomiske tiltak. Landbruket har vore skjerna for det, men har då til gjengjeld fått på plass denne klimaavtalen, som eg trur alle no er ekstremt opptekne av blir følgt opp. Bionova er bra, men det kjem ikkje i staden for klimakalkulator og andre tiltak, det kjem i tillegg, men det trur eg vi er einige om.

Men eg kunne tenkje meg å spørje statsråden om eit anna punkt i den klimaavtalen som blei inngått i 2019. Der står det at regjeringa skal arbeide for «å endre matforbruket i den norske befolkningen slik at matforbruket i størst mulig grad blir i tråd med de nasjonale kostholdsrådene».

Så eg har lyst til å spørje ministeren, som jo også er matminister, om ho kan bekrefte at dette med å endre

matforbruket slik at det blir i tråd med dei nasjonale kosthaldsråda, står fast, også dersom det no eventuelt kjem ein revisjon av dei kosthaldsråda i tida framover.

Statsråd Sandra Borch [13:02:16]: Min viktigste jobb er å bidra til norsk matproduksjon og, ikke minst, også å øke selvforsyningsgraden til 50 pst., som også er et ambisiøst mål i Hurdalsplattformen.

Jeg er veldig opptatt av at de klimatiltakene vi gjør, også i landbruket, ikke skal gå ut over matproduksjonen. Det er også et viktig element i denne debatten, og også – når vi nå ser situasjonen i verden – hvor viktig matproduksjonen i det enkelte land kommer til å være framover. Det må vi ikke undervurdere. Så mer norsk matproduksjon er det vi har tatt til orde for, og da kan vi ikke innføre klimatiltak som nettopp reduserer matforbruket. Så vil jo regjeringen hele tiden gjøre vurderinger. Nå har vi ikke fått de nye kostholdsrådene, men jeg er veldig klar og tydelig på at det vi gjør på klima, ikke skal gå ut over norsk matproduksjon.

Spørsmål 17

Mari Holm Lønseth (H) [13:03:32]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Vi må forvente et høyt antall flyktninger til Norge snart. Mange av flyktningene må via asylmottak. Regjeringen må raskt sikre at tilstrekkelig kapasitet bygges opp. De senere dagene har jeg fått innspill om at driftsoperatører står klare til å oppskalere sin mottakskapasitet, men at de ikke har fått nødvendige avklaringer fra utlendingsmyndighetene og Justis- og beredskapsdepartementet. Det haster å få dette på plass.

Vil regjeringen raskt sikre at det gis de nødvendige tillatelser til å begynne oppbyggingen av mottakskapasitet?»

Statsråd Emilie Mehl [13:04:13]: Regjeringen er i full gang med å bygge opp mottakskapasiteten til å ta imot flyktninger fra Ukraina. Vi skal møte de menneskene som har mistet sine hjem, med varme og omsorg, og vi skal også gjøre det på en ansvarlig måte og legge til rette for at den praktiske hverdagen som både flyktningene og folk rundt i Norge vil møte, går så godt som mulig framover.

Den grusomme invasjonen av Ukraina har allerede ført til at over to millioner mennesker har forlatt landet. Det er også grunn til å tro at det tallet kommer til å øke betraktelig. Selv om vi antar at de fleste vil flykte til Ukrainas naboland, som er det mønsteret vi ser så langt, må vi også forvente at det vil bli en betydelig økning i ankomstene til Norge i tiden framover. Regjeringen følger den utviklingen tett, og vi er opptatt av å ha god be-

redskap for å innkvartere asylsøkere som kommer til Norge.

Det operative ansvaret for innkvartering ligger hos Utlendingsdirektoratet. For å sikre at UDI er best mulig forberedt til å håndtere et større antall asylsøkere ba jeg kort tid etter at krigen brøt ut, om at UDI skulle sette i gang arbeidet med å anskaffe ytterligere mottakskapasitet. Det har vært helt nødvendig for å tilpasse til dagens situasjon, hvor ankomsttallene til Norge allerede har økt, og vi må ha en beredskap for en større økning i tiden som kommer.

Nå som vi går i gang med oppskaleringen, er det også viktig å si at antallet mottaksplasser ikke nødvendigvis vil være det samme som antallet flyktninger vi mottar. Vi ser også på andre ting, som direktebosetting og innkvartering i private hjem.

UDI benytter nå eksisterende rammeavtaler som gjør det mulig raskt å anskaffe nye mottak. I tillegg har det de siste dagene oppstått akutte behov for å få mottaksplasser raskt, og UDI har gjennomført hurtige prosesser knyttet til det. Det har allerede vært utlyst en konkurranse for et stort antall ytterligere akuttinnkvarteringsplasser, og UDI er også i en prosess med snarlig å lyse ut ytterligere konkurranser. Det er godt å se at UDI opplever en stor velvilje i markedet, fra både leverandører av mottak, kommuner, hoteller og andre som har tilgjengelig og egnet bygningsmasse.

Regjeringen har besluttet å innføre en ordning med midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge, som vil gjøre oss bedre i stand til å håndtere en masseflyktsituasjon når det gjelder både saksbehandling og mottakskapasitet. Det vil bidra til korte opphold i asylmottak fordi ukrainere som omfattes av ordningen, vil kunne få oppholdstillatelse raskt og dermed også vil kunne bosettes.

Det er godt å se at kommunene er på tilbudsiden, og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, som ligger under Arbeids- og inkluderingsdepartementet, skal kartlegge bosettingskapasitet i alle kommunene i landet.

Mari Holm Lønseth (H) [13:07:11]: Takk for svaret. Jeg deler også gleden over at kommunene og også andre nå sier at de raskt kan oppskalere, men jeg opplever vel fortsatt at de har spørsmål knyttet til hvor mye de skal oppskalere, når de får klarsignal på om de skal oppskalere eller ikke. Statsråden sier at man raskt skal anskaffe flere mottaksplasser. Jeg lurer på hvor raskt man nå går i gang med det, og hvilket antall plasser UDI nå sørger for at det blir oppskalert med.

Statsråd Emilie Mehl [13:07:47]: Vi har gått i gang med det for lenge siden. Den første runden med konkurranse på mottaksplasser har jo allerede vært, den er avsluttet, og i den runden ble det anskaffet 8 000 plass-

er. Det kommer også til å bli utlyst flere konkurranser. Vi følger som sagt situasjonen nøye, for situasjonen knyttet til migrasjonsstrømmene er fortsatt i bevegelse. Det kan fortsatt være flere mennesker som flykter fra Ukraina. Det er sannsynlig med den utviklingen vi ser der. Vi må forberede oss på at det kan bli ulike scenarier også for Norges del. Vi kan se for oss et scenario der det kommer et betydelig stort antall til Norge, og vi må være forberedt på og ta høyde for at situasjonen framover kan utvikle seg i den retningen.

Mari Holm Lønseth (H) [13:08:44]: Jeg er helt enig i at regjeringen må forberede seg på at det vil komme et betydelig antall. Det er også bakgrunnen for at Høyre har stilt disse spørsmålene gjentatte ganger. Det er positivt at man har gått til anskaffelse av 8 000, men jeg tror nok det er nødvendig at regjeringen ser på om man klarer å oppskalere enda mer, enda raskere. Når statsråden sier at det er 8 000 plasser, lurer jeg på innenfor hvilken tidshorisont man klarer å oppskalere til de 8 000 plassene. I det forrige svaret sa statsråden at man snarlig skulle lyse ut nye konkurranser. Da er mitt spørsmål: Når skal disse konkurransene lyses ut, og innenfor hvilken tidshorisont er oppbyggingen av disse plassene?

Statsråd Emilie Mehl [13:09:27]: Det vil bli lyst ut konkurranser i løpet av de nærmeste dagene. Da representanten stilte spørsmålet sitt, som var forrige torsdag, så situasjonen helt annerledes ut. Regjeringen har jobbet masse med dette gjennom helgen, gjennom denne uken, de tre dagene som har gått av denne uken. Det skjer en økning hver dag når det gjelder dette. Det er også mange spørsmål der vi jobber med å finne gode innretninger, f.eks. hvordan private hjem kan være en del av beredskapen for å kunne ta imot et potensielt veldig stort antall flyktninger. Så har jeg forståelse for at det er mange spørsmål om det konkrete. Vi skal være veldig forsiktige med å tallfeste noen potensielle scenarier for Norge, av gode grunner, og vi forbereder oss på å håndtere dem som reiser til Norge.

Presidenten: Den ordinære spørretimen er omme.

Sak nr. 3 [13:10:33]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.11.
